

# BAŽNYČIA po susirinkimo

ARŪNAS LIULEVIČIUS

Jonas XXIII buvo paklaustas, kodėl jis sušaukė Bažnyčios susirinkimą. Vietoj atsakymo, jis priėjo prie kambario lango ir jį plačiai pravėrė. Susirinkimui pasibaigus, galime klausti: ar jis įstengė į Bažnyčią atnešti šviežio oro, ar jis Bažnyčią palieka atviresnę pasauliui?

Nuotaikos tikrai yra pasikeitusios. Jei į rankas paimi knygą, kuri išleista prieš susirinkimą ir tuo laiku atrodė labai drąsi, tai dabar ji atrodo perdėm atsargi, kiekvieną aštresnį teigimą apsupa bendrybių skraiste, kurios saugoja autorių nuo nesimpatyškų skaitytojų. Šiuo metu, pasak Kueng, jau galima kalbėti tiesiai ir atvirai, nes susirinkimas parodė, kad visais klausimais diskusijos Bažnyčiai eina į naudą.

Naujos nuotaikos keičia ir kalbos būdus. Jau per daug metų Bažnyčios vyrai buvo pripratę kalbėti savotišku trafaretu. Kalbant bet kuriuo klausimu buvo pabrėžiama Bažnyčios dieviška kilmė, garbė ir amžijų pabaigoje jos laukiantis triumfas. Ir keista — atrodė, kad juo labiau pasaulis tolo nuo Kristaus, juo labiau Bažnyčia tolo nuo pasaulio, juo labiau šitoji triumfališka retorika buvo pabrėžiama. Šis susirinkimas kalba jau kitaip: jo priimtuose dokumentuose Bažnyčia kreipiasi į šių dienų žmogų, ieškodama ne pripažinimo ar sau garbės, bet norėdama žmogui tarnauti.

## Žvilgsnis į Bažnyčią

Pasak Pauliaus VI, pagrindinis susirinkimo darbas buvo davimas naujos įžvalgos į tai, kas yra pati Bažnyčia. Galima manyti, kad istorikai laikys susirinkimo priimtąją dogmatinę konstituciją apie Bažnyčią pačiu svarbiausiuoju susirinkimo dokumentu. Čia pabrėžiamas Bažnyčios bendruomeninis pradasis: apie Bažnyčią kalbama kaip apie Dievo šeimą. Bažnyčia jau nebėra Dievo kariuomenė, su pėstininkais — pasauliečiais, viršilomis — kunigais, kapitonais, — klebonais, pulkininkais — vyskupais. Bažnyčia yra piligri-

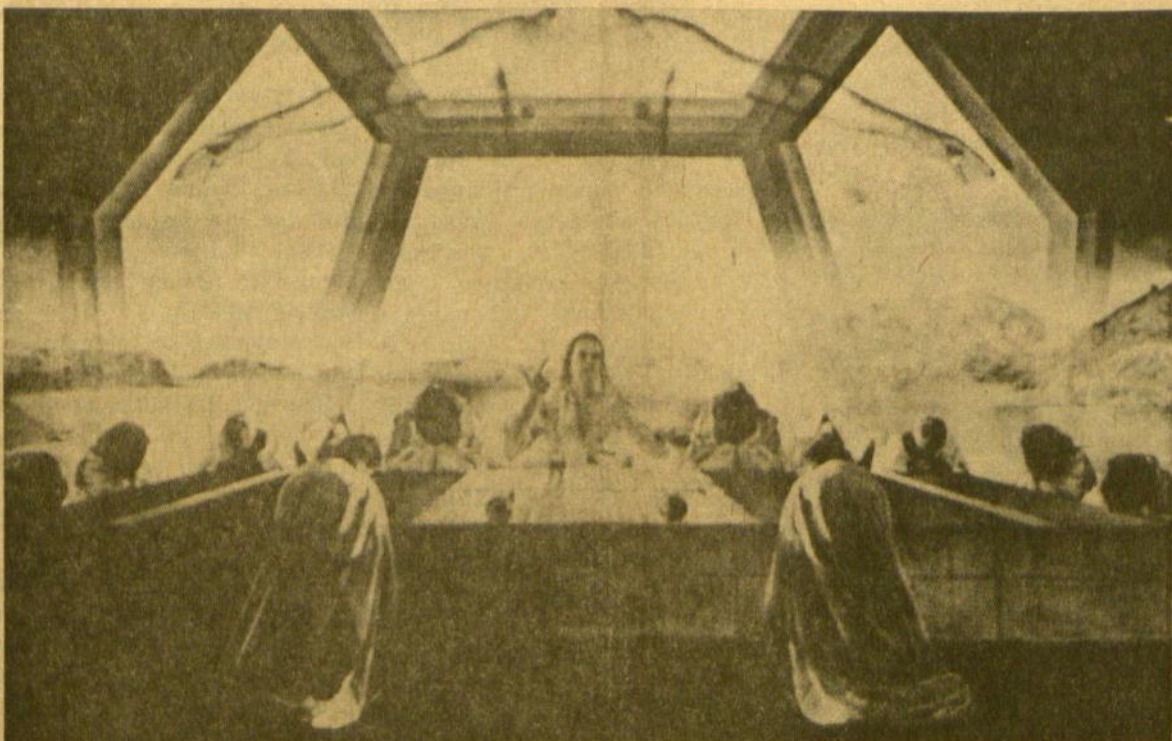
## Artyn į vienybę

Pats susirinkimas buvo didelis žingsnis į krikščionių vienybę. Jame stebėtojų teisėmis dalyvavo arti šimto kitų krikščioniškų bažnyčių atstovų. Tai nebuvo šalti stebėtojai — jie bendravo su susirinkusiais vyskupais, stengėsi duoti pasiūlymų dokumentams, kurie palengvintų kelią į krikščionių susivienijimą.

Bažnyčios susirinkimo priimtame rašte apie ekumenizmą (1964. XI. 21.) teigiama, kad "rūpestis atstatyti vienybę liečia visą Bažnyčią, tikinčiuosius ir kunigus". Kviečiama melstis dėl vienybės, susipažinti visiems su kitais. Visa širdimi pasiskaitoma už ekumeninį sąjūdį, — tai didelis šuolis nuo Pijaus XI enciklikos *Mortalium Animos* 1928 m. Gyvenimas tačiau pralengkia dokumentus: dar ir dabartiniame pasisakyme apie ekumenizmą su nepasitikėjimu žvelgiama į bendrą malda su kitų bažnyčių krikščionimis (8-tas skyrius), tačiau susirinkime nekatalikai stebėtojai dalyvavo ryto mišiose susirinkimo dalyviams, o pačiose uždarymo išvakarėse popiežius su stebėtojais skaitė šventąjį Raštą ir meldėsi už krikščionių vienybę.

## Veidu į pasaulį

Susirinkimas nagrinėjo ne tik



Salvador Dali (ispanas, g. 1904) Paskutinė vakarienė (National Gallery of Art, Washington, D. C.)

katalikų Bažnyčios vidaus gyvenimo reikalus (liturgija, vyskupų pareigos, vienuolių reforma), ne tik ryšius tarp krikščionių bendruomenių, bet taip pat pasisakė ir visam pasauliui rūpimais klausimais.

Dviemomis deklaracijomis — religinės laisvės ir santykių su nekrikščionimis — išstumtos miglos iš istorinių atžvilgiu problematiškų Bažnyčios gyvenimo sričių. Religinės laisvės deklaracijoje rašoma, kad žmogus turi teisę ir pareigą sekti savo sąžinės balsą. Šio balso prievartauti neturi teisės joks žmogus ar institucija. Religinė laisvė implikuoja laisvę žmonių dialogui, kuriame pasidalinama atrastomis įžvalgomis. Teigiama, kad valstybė turi duoti laisvę religinėms bendruomenėms savo tikėjimą nekludomai ir

viešai išpažinti bei palaikyti ryšius su savo bendraminčiais už krašto ribų.

Deklaracija apie ryšius su nekrikščioniškom religijom reiškia pagarbą hinduizmui, budizmui bei islamui, tačiau su ypatinga šiluma atsiliepia apie žydus, nes Bažnyčia kilusi iš Senojo Testamento išrinktosios tautos. Kadangi bendras paveldėjimas riša krikščionis ir žydus, susirinkimas nori ugdyti vienas kitų supratimą ir pagarbą. Pabrėžiama, kad žydai nekalti už Kristaus kančią ir mirtį. Taip pat, Bažnyčia nepakenčia bet kokių antisemitizmo apraiškų, nes bet koks žmogaus persekiojimas ar diskriminacija dėl rasės, spalvos, gyvenimo būdo ar religijos yra svetima Kristaus dvasiai (4—5 skyriai). Pasisakydamas už religinę



Salvador Dali

Nukryžiuotasis

# Kertinė Paraštė

## DEŠIMT TŪKSTANČIŲ DOLERIŲ YRA PINIGAI

Nuolat kalbame apie pinigų rinkimą, tačiau malonu, kad tenka pakalbėti ir apie pinigų skirstymą. Lietuvių fondas lig šiol jau paskyrė dešimtį tūkstančių dolerių kultūriniam reikalams, gi malonu, kad šiame jau už vienerius metus galės paskirti 10,000 dol. Tiek pinigų, keliant mūsų kultūrinį gyvastumą, yra gana džiaugsminga injekcija. Be abejo, daug pinigų mes sutelkiam politinei akcijai, tačiau šie pinigai bus mūsų kultūrinei akcijai, mūsų kultūrinei energijai palaikyti, kuri gana dažnai pamirštama politinių ėjimų sąskaiton. Tačiau šiaip ar taip, jau pradama atsigriebti, nes jei politiniai vienietai reikalingi budėti, tai kultūrinės pastangos būtinos, kad būtų kam budėti, kad kuo daugiau mūsų jaunimo išliktų lietuviams ir kad kuo didesnį palikimą sukrautume tėvynei, kur, kaip po paskutinių pranešimų matyti, kūrybą kontroliuoja kietas ir skaudus anti-lietuviškas ir antikūrybiškas botagas.

Dešimt tūkstančių yra gana nemaži pinigai, bet tik tada, kai jie yra vienoje vietoje. Išskaidyti į šimtus dalių, jie nustoja efektyvumo, ir tie, kurie vykdo kokius nors kultūrinius uždavinius, negali pradėti juo. Susmulkėjimas daugelį patenkina, bet tada tegalima atlikti tik ir smulkūs uždaviniai.

Lietuvių fondas parėmė daug mūsų įstaigų, kitos gavo, kiek jos prašė ir kiek joms reikėjo, bet Lietuvių fondas turėtų padėti ir didesnius darbus įvykdyti. Be abejo, reikia paremti spaudą, be kurios žmonės ne tik nežinotų, kas yra pats fondas, net ir tada, jei Lietuvių fondas nerinktų, bet dalytų tūkstantines. Reikia paskirti kokį šimtą vienam ar kitam, kad ir smulkesniam, bet specialiam reikalui. Tačiau būtų gera, kad bent trečdalis ar net pusė metinių procentų sumos eitų vieno kurio didesnio uždavinio įvykdymui, liudinčiam konkrečių ir amžinųjų Lietuvių fondo įnašą visos lietuvių tautos kultūrinės raidos perspektyvoje.

Žinoma, vienais metais galima vieną dalyką bandyti įgyvendinti, kitais metais kitą. Tačiau ne kartą Lietuvių fondas nariai paklaus: kas gi yra tie didieji uždaviniai? Čia, žinoma, sunku taip jau tiksliai formuluoti ir apspręsti. Sakysime, Lietuvių fondas paskyrė premijas lietuvių jaunimo literatūrai išryškinti ir išskirti, bet būtų gera, kad jis premijuojantiems kūriniams padėtų ir dienos šviesą išvysti leidinio pavidale. O kiek gi per eilę metų jau susitelkę mūsų moks lininkų lituanistinių darbų, de ja, tik rankraščiuose ir tik rašomųjų stalų stalčiuose. Juk vien kultūros žurnalas "Aidai" jau yra premijavę apšiai šios rūšies rankraščių, kurie taip ir guli kur nors kone užmarštyje. O juk ten yra nesensantis, būtinas ir net iš-

skirtinis mūsų kultūrinio gyvenimo lobs. Tegu tad Lietuvių fondas ima ir finansuoja jų išleidimą. Arba vėl — Chicagoje prieš porą metų scenoje pastatyti Donelaičio "Metai" grynai savo žodine medžiaga buvo tikras šedevro įkūnijimas. Kodėl gi fondas negalėtų finansuoti Donelaičio "Metų" spektaklio jamžinimą plokštelėje. Juk jeigu kadaise vos keli Montrealio teatralai, sumetę savo skatikus, išleido Balio Sruogos "Milžino paunksmės" plokštelę, ką gi reikėtų Lietuvių fondui dabar realizuoti Donelaičių. Be Santvaro ir Ant. Gustaičio daugiau savo rašytojų balsų plokštelėse neturime. Tokią gyvosios mūsų literatūros plokštelių seriją Lietuvių fondas galėtų taipgi drąsiai finansuoti. Juk kada nors bus sunku kultūros istorikams rašyti, kad nepalikome plokštelėse nei Krėvės, nei Seinaus, nei Savickio, nei Kiršos, nei Škėmos, Kaupo ar Mackaus autentiško jų rinktinės kūrybos įskaitymo. Pats laikas būtų į šį užmirštą reikalą atkreipti dėmesį bent dabar. Ypač kad šitai plokštelėse įrašyta mūsų literatūra būtų ne tik dokumentinis dabarties palikimas ateičiai, bet ir dabarčiai, nes jaunimui dažnai būtų paranku parodyti mūsų rašytojų kūrybos pavyzdžių tokia forma, kuri juos labiau patrauktų, negu vien juoda — balta raštas.

Be abejo, Lietuvių fondo valdyba pinigų prašančių prašymų gauna apšiai. Lig šiol ji pati savuos posėdžiuos ir svars tydavo, kam tuos pinigus duoti, kam neduoti, kuriuos prašymus patenkinti, kuriuos ne. Nieko iš esmės negalėtume pasakyti prieš šią procedūrą. Tik pinigų skirstanties valdybai nereikėtų ateietyje akis nukreipti vien tik į formalius, pinigų ieškančius prašymus. Kultūros raidoje neretai būna taip, kad dideli kultūros darbai ir dideli jų darbininkai — kūrėjai tiesiog neprisiverčia iš kieno nors pinigų prašyti, o veržlaus diletantizmo atakoms sunkiai atsispiria ir labai gerų norų turinti institucija. Į šį pavojų turėtų atkreipti dėmesį ir Lietuvių fondas. Lietuvių fondo valdyba, pinigų skirstydama, neturėtų pasikliauti vien tik prisiųstaisiais prašymais, neturėtų per daug pasitikėti ir pačių valdybos narių nuomone, o pasiūlyti po mūsų kultūrinį gyvenimą, tačiau, pasiteirauti vienu kitu atveju ir Kultūros tarybos, ir pačių rašytojų, muzikų, menininkų, mokslininkų nuomonių. Juk visi jie tiesioginiai ir labiausiai mūsų kultūrinio gyvenimo pulsą jaučia ir žino, kur mirtinai būtų reikalinga ir prasminga talka iš šalies. O mūsų bruzdėjimuos juk pasitaiko ir tokių atsitikimų, kad net ir kultūrinio pobūdžio kongresus ir panašius sulėkimus suplanuoja vien grynųjų visuomenininkai, nei pasikiviesdami paruošos posėdžiuosna kultūsenstantis, būtinas ir net iš-

## Šiame numery:

- Dešimt tūkstančių dolerių yra pinigai.
- Bažnyčia po susirinkimo.
- Apie premijuotąjį romaną ir konkursus.
- Edna St. Vincent Millay eilėrašėiai.
- Antano Tulio novelė „Dvikova su mergina“.
- Br. Markaičio, SJ, žodis Dainavos ansamblio sukakčiai.
- Antano Nako tapybos parodoje pasiūlygiaus.
- Kompozitoriaus Broniaus Budriūno kantata.
- Alg. Kezys, SJ, tarptautiniame nutraukos menininkų žurnale.
- Dėmesio „Eglutės prašymui“.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Motery gyvenimas.

(Nukelta į 2 psl.)



# Bažnyčia po susirinkimo

(Atkelta iš 1 psl.)

Pirmoji pastoralinė konstitucijos dalis pavadinta "Bažnyčia ir žmogaus pašaukimas". Čia krikščionis atsako į klausimą "Kas yra žmogus?" Žmogus sukurtas Dievo atvaizdu, tačiau savyje yra suskilęs (12 - 13 sk.). Tik laisvėje žmogus gali save kreipti į gerį (17 sk.). Žmogaus vertės šaknis yra žmogaus pašaukime bendrauti su Dievu (19 sk.).

Dievas nori, kad visi žmonės sudarytų vieną šeimą ir elgtųsi kaip broliai (24 sk.). Žmogaus bendruomeniška prigimtis rodo, kad žmogaus asmens pažanga ir visuomenės pažanga priklauso viena nuo kitos. Visų visuomeninių institucijų pradžia, turinys ir tikslas yra ir turi būti žmogiškasis asmuo, kuris pačia savo prigimtimi reikalingas visuomeniškio gyvenimo (25 sk.). Kiekvienam žmogui reikia suteikti viską, kas įgalintų jį gyventi tikrai žmogišką gyvenimą: maistą, aprangą, pastogę, teisę pasirinkti luomą ir sukurti šeimą, teisę mokslui, darbui, geram vardui, pagarbai, tinkamai informacijai, veiklai pagal sąžinės balsą, privatumo apsaugai ir teisėtai laisvei, net religiniuose dalykuose (26 sk.).

Tam, kuris tiki į dieviškąją meilę, Dievo žodis užtikrina, kad meilės kelias yra atviras žmonėms ir kad pastangos sukurti visuotinę broliškumą nėra beviltiškos (38 sk.). Naujosios žemės viltis neturi susilpninti, bet kaip tik pagyventi mūsų pastangas gerinti šį pasaulį, nes čia auga naujosios žmonių šeimos kūnas, kuris net ir dabar parodo, kas bus naujajame amžiuje (39 sk.).

Per savo atskirus narius ir visą savo bendruomenę Bažnyčia tiki, kad ji gali talkinti žmonių šeimoms ir jos istorijos sužmogenime (40 sk.). Kas seka Kristų, tobulą žmogų, tas pats tampa pilnesniu žmogumi (41 sk.). Vienybės ugdymas priklauso pačiai Bažnyčios prigimčiai. Kadangi Bažnyčios misija ir prigimtis jos neriša su kuria nors atskira kultūra ar kokia politine, ekonomine ar socialine sistema, Bažnyčia savo visuotinumui gali būti labai tamprūs ryšių tarp skirtingų žmonių bendruomenių ar tautų (42 sk.). Tarkindama pasauliui ir iš jo gaudama daug naudos, Bažnyčia teturi tik vieną norą: kad Dievo karalystė ateitų, ir kad visa žmonių giminė būtų išgelbėta (45 sk.).

## Svarbieji rūpesčiai

Antroji "Bažnyčia moderniajame pasaulyje" dalis atskiriuose skyriuose kalba apie vedybas ir šeimą, žmonijos pažangą, ekonominę ir politinę gyvenimą, tarptautinius ryšius ir taiką.

Šeimos gyvenimo klausimu dokumentas didžiąja dalimi pakartoja ankstesnį Bažnyčios mokymą: "Savo prigimtimi šeimos institucija ir vedusiųjų meilė yra skirti vaikų gimdymui ir auklėjimui" (48 sk.). Tačiau nebeapibrėžiama "vyras — galva, moteris — širdis" retorika; anaiptol "šeimos vienybė spinduliuos iš lygios žmonos ir vyro asmens vertės, kuri pripažįstama abipusė ir pilnutinė meilė" (49 sk.). Bažnyčios giminės neturi teisės naudoti giminių kontrolės metodus, kuriuos Bažnyčios mokantysis autoritetas randa neteisaisiais (51 sk.), tačiau pastebima, kad dabartinis papietis kaip tik sudarė specialią komisiją šioms klausimams studijuoti.

Skyriuje apie žmonijos pažangą susirinkimas primena teisėtą kultūros ir mokslų autonomiją (59 sk.). Doros ir bendro gėrio ribose žmogus gali laisvai ieškoti tiesos, išreikšti savo nuomonę ir ją viešai paskelbti; gali pasirinkti ir darbuotis

bet kurioje profesijoje; galop, žmogus turi teisę būti informuotas apie įvykius visuomenės gyvenime (59 sk.). Viešasis autoritetas nėra tam, kad nustatytų civilizacijos charakterį, bet tik tam, kad sudarytų sąlygas ir ugdytų kultūrą visu, net ir mažumų, tarpe (59 sk.). Tikintieji tegyvena arti kitų savo laiko žmonių, tesistengia tobulai suprasti jų galvojimo būdus, kurie išreiškiami jų kultūroje. Tegu tikintieji riša naują mokslą ir teorijas bei naujausius atradimus su krikščioniškąja dora ir krikščioniškojo mokslo mokymu, kad jų religinė kultūra ir dora galėtų eiti kartu



Georges Rouault (prancūzas, 1871-1958) (Cleveland Museum of Art)

Kristaus galva

su jų mokslinėmis žiniomis ir nuolat žengiančia technologija. Tikintieji, ar kunigai ar pasauliečiai, turi teisę laisvai tyrinėti, laisvai galvoti ir išreikšti savo nuomonę su kuklumu ir drąsa tuose klausimuose, kuriuose jie yra kompetentingi (62 sk.).

Ekonominiam ir socialiniam gyvenime reikia naujos galvosenos (63 sk.). Ekonomijos vystymasis turi pasilikti žmogaus kontrolėje, o ne atskirti žmonių grupėms, kurios turi per daug ekonominės jėgos... priešingai, kiekvieno pakopoj kiek galima didesnis skaičius žmonių turi turėti progą prisidėti prie vystymosi nustatymo (65 sk.). Dievas yra sukūręs žemę ir jos turtus naudotis visiems žmonėms ir visoms tautoms (69 sk.), todėl yra reikalingas dalintis žemės gėrybėmis. Privati nuosavybė turi ir visuomeninę pusę: jos piktnaudojimas yra neleistinas (71 sk.). Daugelyje ekonomiskai neišsivysčiusių šalių yra dideli dvarai, kurie menkai kultivuojami ar visai apiešti pelno motyvais, gi žmonių dauguma yra bežemiai ar teturi labai mažus laukus. Čia neprižiūrimi dvarai turi būti išdalinti tiems, kurie gali tą žemę padaryti vaisinga (71 sk.).

Skyriuje apie politinį gyvenimą (kuriam dokumento autoriai mažiausiai įkvėpimo turėjo) primenama, kad viešasis autoritetas neturi teisės naudoti diktatūrinius ar totalistinius metodus, nes jie pažeidžia asmens ir visuomenės grupių teises (75 sk.). Bažnyčia nėra susirūšta su betkokia politine sistema. Ji yra ir ženklas ir apsauga transcendencinei žmogaus asmens prigimčiai (76 sk.).

## Taika ir bendradarbiavimas

Itin įdomus konstitucijos "Bažnyčia moderniajame pasau-

lyje" skyrius apie taiką ir tarptautinį bendradarbiavimą. Skyriaus įvade pastebima, kad žmonija negali sukurti žmoniškesnio pasaulio, jei kiekvienas asmuo nedirbs taikai (77 sk.). Taika nėra pasiekama visam laikui — ją nuolat reikia statyti (78 sk.).

Šių dienų pasaulis paruošęs karui naujus ginklus. Pats karas keičia savo išvaizdą — partizaninis karas naudoja terorą kaip naują kovos būdą (79 sk.). Susirinkimas primena, kad net ir karo metu įsakymai, kurie eina prieš moralės dėsnius, nėra ir krikščioniškojo mokslo mokymu, kad jų religinė kultūra ir dora galėtų eiti kartu

kartą sakome: ginklų lenktynės yra apgaulingi spąstai žmonijai, kurie pagauna pačius neturtinuosius. Kyla baimė, kad jei šios lenktynės tęsis, tai jos išperės tą mirtiną sunaikinimą, kuriam jos ruošia kelią. ...Dieviškoji Apvaizda nedelsiant reikalauja iš mūsų, kad mes išsilausvintume iš amžius besitęsiančios karo vergijos. Jei mes atsistakysim daryti šias pastangas, mes negalime žinoti, kur mes būsimė nuvesti šio piktojo kelio, kuriuo mes pradėjome eiti" (81 sk.).

Taika tėra įmanoma pasiekti tarptautinio autoriteto įsteigimu, kuriam patikėta jėga apginti teisę. Dokumentas sveikina visus tuos, kurie dirba taikai, tačiau pastebi, kad neužtenka, jog dėl taikos darbuotųsi tik valstybininkai, nes jų darbas didele dalimi priklauso nuo viešosios nuomonės. Todėl mūsų visų širdys turi pasikeisti. Ypač dėmesys kreiptinas į jaunimo auklėjimą, kad naujajai kartai būtų įdiegtas taikos troškimas. "Tačiau mes neturėtume leisti netikrai vilčiai mus apgauti. Nes, jeigu pykčiai ir nesantaikos nebus padėti į šalį ir jeigu nebus prieita prie stiprių ir teisingų susitarimų dėl taikos pasaulyje, tai žmonija, kuri dabar yra rimtos krizės viduryje, nors ji ir yra apdovanota įspūdingomis mokslo žiniomis, gali būti privesta prie tos beviltiškos valandos, kada ji nebus kitos ta kos, kaip tik baisiąją mirties taiką" (82 sk.).

Taika tėra įmanoma statyti, išraunant nesantaikos priežastis tarp tautų. Šiam tikslui susirinkimas mato reikalingą išvystyti pasaulinio masto tautų bendruomenę. Besivystančiom tautom turtingesnės tautos turi padėti. Bendradarbiavimo reikia ir augančios žmonijos maitinimo metodų išvystyme. Taip pat reikia kreipti dėmesio į moralų šeimos apribojimų būdų atradimą (87 sk.), nors vaikų skaičiaus klausimą tegali spręsti tik patys tėvai — valstybės autoritetas čia negali kištis: valstybė gali tik pateikti mokslo duomenis.

"Didžioji pasaulio dalis dar taip kenčia nuo neturto, kad lyg pats Kristus šaukia per šiuos vargšus į savo mokinius, maldaudamas aukos" (88 sk.). Todėl susirinkimas sveikina tuos, kurie pasišvenčia padėti kitiems žmonėms ir tautoms. Taip pat pageidaujama, kad viso pasaulio vyskupijoje būtų daromos rinkliavos remti neturtingiesiems — tai siūloma vykdyti kartu su kitomis krikščionių bendruomenėmis. Galop susirinkimas pageidauja, kad Bažnyčioje būtų įsteigtas sekretoriatas, kuris katalikų bendruomenėje žadintų susirūpinimą ir teiktų pagalbą neturtingiesiems kraštams ir ugdytų tarptautinį socialinį teisingumą.

## Kas po susirinkimo?

Sunku ateitį atspėti, tačiau viena yra aišku: po susirinkimo Bažnyčia jau nebegali atsukti laikrodžio. Tas, kas mums atrodė dramatiška, mūsų vaikams atrodys savaime suprantama. Mes patys prisiram prie naujesnio žvilgsnio į Bažnyčią, nes ji mums padės susidaryti jauri kunigai, kurie dabar gyvena susirinkimo dviasia seminarijoje.

Po susirinkimo mes pajusiame, kad Bažnyčia — tai yra, mes patys — iš mūsų daugiau reikalaus, negu iki šiolei. Būti krikščionių reikalaus didesnio apsisprendimo, didesnio sąmoningumo. Mes daug daugiau galvosim apie savo tikėjimą, daugiau svarstysim. Bažnyčia bus kur kas įvairesnė — joje dažniau bus matyti nuomonių skirtumai, dažniau jausim įtampą. Tačiau dėl to jusim ir gilesnę bendruomenę Bažnyčioje, nes pagal mūsų ką tik skaitytą pastoralinę konstituciją "Bažnyčia moderniajame pasaulyje", Bažnyčia stovi kaip ženklas to broliškumo, kuris leidžia atvirą dialogą ir jam duoda jėgą" (92 sk.).

## DEŠIMT TUKSTANČIŲ DOLERIŲ YRA PINIGAI

(Atkelta iš 1 psl.)

rininkų, nei jų nuomonės atskleidžiami. Ir paskui po visko neretai stebimasi, kodėl tiek daug pastangų reikalavusio darbo pats kurybinis rezultatas yra gana menkas. Mūsų galva, rezultatas menkas dėl to, kad mūsųose visuomeninėse, kai ar bet kokių valdyboje sėdintys žmonės dažnai pradeda įsitikinti, jog jie yra pakankamai kompetentingi spręsti visas, net ir kultūrinių sričių problemas. Ogi taip į ne visai savo laukus išvažiavus, imama ir suklystama.

Grįžtant į detalesnes konkrетыbes, krito akin ir šios dienos kultūrinėje kronikoje paskelbta žinutė, kad Aleksis Ranitas yra spaudai parengęs ilgą studiją apie M. K. Čiurlionį. Dar nežinome, ar yra šiai knygai leidėjas. O gal čia labai praverstų ir Lietuvių fondo talka, kad knyga išeitytų liuksusinė, ne kokia nors brošiūrinė, kad jos poveikis, Vakarų pasauliui pristatant didįjį mūsų menininką, būtų tikrai vaisingas ir įspūdingas.

Lietuvių rašytojų draugija, be abejo, ir šiemet prašys iš Lietuvių fondo pinigų tradicinei, kasmetinei savo premijai. Būtų gera, kad ji siektų tūkstantinės. Tačiau kol patys rašytojai dar nesugebėjo įteikti pernai skirtų pinigų, didesnės sumos prašymas, bent šimet, lyg ir atpultų. Mirtinas reikalas yra ir parankios "Lietuvos istorijos" išleidimas anglų kalba. Tik ar kas galvoja apie tokios knygos paraišymą? Lietuvių fondui užtikrinus jos parengimo ir išleidimo lėšas, gal ir dėl šito apsileidimo nereikėtų dar eilę metų iš gėdos rausti.

Dešimt tūkstančių dolerių

**P. ŠILEIKIS, O. P.**  
Ortopedas, Protėzistas  
Aparatų-Protezų, Med. bandai, Spec. pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.  
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.  
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.  
Tel. PRospect 6-5084  
Val. 9-4 ir 6-8. Seštad. 9-1

**DR. ANNA BALIUNAS**  
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS  
PRITAIKO AKINIUS  
2858 West 63rd Street  
Val.: kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.  
Ofiso telefonas: PR 8-3229  
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683  
**DR. K. G. BALUKAS**  
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS  
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIIJA  
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446  
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei netalpieja, skambinti MI 3-0001

Ofisas 4146 West 63rd Street  
Tel.: PRospect 8-1717  
Resid.: 3241 West 66th Place  
Tel.: REpublic 7-7368  
**DR. S. BIEŽIS**  
CHIRURGAS  
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.

Ofisas 4146 West 63rd Street  
Tel.: PRospect 8-1717  
Resid.: 3241 West 66th Place  
Tel.: REpublic 7-7368  
**DR. VL. BLAŽYS**  
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS  
2801 West 63rd Street  
Kampus 63-čios ir California  
Val.: kasdien nuo 9-12 val. vak. Trečiadienį 2-4 val. vak. Ofiso telefonas: LU 5-6446  
Resid. tel. WAlbrook 5-5048

**DR. C. K. BOBELIS**  
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija  
Tel. 695-0533 — Elgin  
425 N. Liberty Street  
Route 25, Elgin, Illinois  
Valandos pagal susitarimą

Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val. penkt. 10 v. r. iki 9 v. v. Seštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą. Ofiso 785-4477. Rez. PR 8-0806

Ofiso HE 4-5849, res. 388-2323  
**DR. PETER T. BRAZIS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
2434 West 71st Street  
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr. penkt. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.  
Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225

**DR. S. IR M. BUDRYS**  
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ  
Bendra praktika ir Alergija  
2751 West 51st Street  
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val. penkt. 10 v. r. iki 9 v. v. Seštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą. Ofiso 785-4477. Rez. PR 8-0806

yra pinigai, jie bus ir kitamet ir jų vis bus daugiau ir miela konstatuoti, kad štai didžioji svajonė — turėti kultūrinius reikalus remiančią jėgą — jau realizuojasi dešimtatūkstantine suma. Ir tiems, kurie manė, kad reikia sėklą suvalgyti dabar, galima pasakyti, kad štai jau ir derlius ir jis vis dides. Juo greičiau fondas augs, juo galės būti didesnės sumos, ir gera būtų, kad jos nebūtų išdalomos po grūdėlį, bet bent pusė tos sumos būtų numesta į vieną ar dvi vietas

**DR. E. DECKYS**  
GYDYTOJA IR CHIRURGE  
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS  
CRAWFORD MEDICAL BLDG.  
6449 So. Pulaski Road  
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873  
**DR. W. M. EISIN-EISINAS**  
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS  
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670  
Valandos pagal susitarimą. Jei netalpieja, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867  
**DR. B. GAIZIONAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Specialybė akuserija ir moterų ligos  
2454 West 71st Street  
(71-os ir Campbell Ave. kampas)  
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. p. Trečiadienis uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220  
Namu — rez. PRospect 8-9081  
**DR. JANINA JAKSEVIČIUS**  
JOKSIA  
GYDYTOJA IR CHIRURGE  
VAIKŲ LIGOS  
3656 West 63rd Street  
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960  
**DR. E. JATULIS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Bendra praktika  
2815 W. 71st Street  
Ofiso val.: kasdien nuo 4 iki 9 v. v.; sešt. 11 iki 4 val. popiet.; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-0000, rez. GA 3-7278  
**DR. A. JENKINS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
3844 West 63rd Street  
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečid. ir šešt. uždaryta

Tel. GROvehill 6-1595  
**DR. ALDONA JUŠKA**  
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE  
PRITAIKO AKINIUS  
2422 West Marquette Road  
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381  
**DR. F. V. KAUNAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
1407 So. 49th Court, Cicero  
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį uždaryta.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281  
**DR. ALG. KAVAILONAS**  
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS  
5540 So. Pulaski Road  
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 3-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811  
**DR. WALTER J. KIRSTUK**  
(Lietuviai gydytojas)  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
3925 West 59th Street  
Val.: Pirmad., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-4 val. vak. Trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159  
**DR. P. KISIELIUS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
4938 W. 15th Street, Cicero  
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienį Seštadienis 12 iki 4 popiet

**DR. IRENA KURAS**  
GYDYTOJA IR CHIRURGE  
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE  
MEDICAL BUILDING  
7156 South Western Avenue  
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare Trečid. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.  
Ofiso tel. RE 7-1108.  
Res. tel. 239-2919.

**DR. MARIJA LINAS**  
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS  
2817 West 71st Street  
Telefonas HEmlack 6-3545  
(Ofiso ir rezidencijos)  
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732  
**DR. A. MACIONAS**  
CHIRURGAS  
2858 West 63 str.  
Valandos: pirmad. ketvirt. 5-8 antr., penkt., 1-4  
Prilimnėje tik susitarus

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801  
**DR. J. MESKAUSKAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
2454 West 71st Street  
Specialybė — vidaus ligos  
(71-os ir Campbell Ave. kampas)  
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sešt. 9 v. r. — 2 v. p. p. Trečiadienis uždaryta

**DR. JULIJA MONSTAVIČIUS**  
Vidaus ligos  
GYDYTOJA IR CHIRURGE  
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.  
Telef. ofiso: PULman 5-6766  
Namu: BEEverly 8-3946  
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v. Sešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7699  
**DR. A. PUSTELNIKAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
SPEC. VIDAUS LIGOS  
5159 South Damen Avenue  
Valandos: 1-9 p. p. išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660  
**DR. E. RINGUS**  
RENTGENOLOGAS  
9760 S. Kedzie Ave.  
Val.: pirmad. antr., ketv., penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Sešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

**DR. ZIGMAS RUDAIŠIS**  
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS  
2745 West 69th Street  
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę  
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 12 iki 2 v. p. p. Trečiadienis uždaryta. Kitu laiku susitarus telefonu.  
Telef. REpublic 7-2290.

**Dr. Ant. Rudokas, Opt.**  
Tikrina akis ir prietaisus akims, keičia stiklus ir rėmus  
4455 S. California Ave., YA 7-7388  
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien trečiadienis uždaryta; šeštadienis nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730  
**DR. L. SEIBUTIS**  
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija  
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas). Tel. 776-2880.  
Valandos pagal susitarimą

**DR. J. J. SIMONAITIS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Adresas: 4255 W. 63rd Street  
Ofiso tel. REliance 5-4410  
Rez. tel. GROvehill 6-0617  
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. vakarais pagal susitarimą.

**DR. P. STRIMAITIS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
Bendra praktika ir chirurgija  
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, (telefonas 925-5296).  
Res. tel. WA 5-3099.  
Valandos: 10-12 ir 7-8 v. v. vak. Sešt. 10-12 v. ryte.  
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896  
Valandos: 2-5 p. p. pietų kasdien. Sekmdieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

**DR. VYT. TAURAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS  
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.  
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-552  
Ofiso val.: Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. p. p. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namu GI 8-6101  
**DR. V. P. TUMASIONIS**  
CHIRURGAS  
2454 West 71st Street  
Prilimnėje ligonius tik susitarus  
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2833  
**DR. A. VALIS-LABOKAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
2524 West 69th Street  
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS  
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. Seštadienis 1 iki 4 val. Trečiadienis uždaryta

Tel. PRospect 8-9400  
**DR. ONA VAŠKEVIČIUS**  
(VASKAS)  
GYDYTOJA IR CHIRURGE  
6248 So. Kedzie Avenue  
Ofiso val. kasdien: 6-8 v. v. Tik svarbiais atvejais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3137  
**DR. F. C. WINSKUNAS**  
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS  
3107 West 71st Street  
Val.: 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį



# Apie premijuotą romaną ir konkursus

Pokalbis su penkioliktojo "Draugo" romano konkurso jūrų komisijos pirmininke Nijole Jankute - Užubaliene

Praėjusiame savaitgalyje, pasisklidus Chicagoje žiniai apie Jurgio Gliados laimėjimą penkioliktojo "Draugo" romano konkurse, nebuvo sunku, kaimynystėje gyvenant, tuoj pat susirasti jūrų komisijos pirmininkę rašytoją Nijolę Jankutę - Užubaliene ir užmegsti pokalbį visa šia konkursine tema. Švieži neseniai perskaityto premijuoto rankraščio ir tik ką pasibagusių jūrų komisijos posėdžio įspūdžių tegu nebūna paslaptis ir "Draugo" skaitytojams. Tad ir klausiamės —

— Kuriais savo ypatumais premijuotasis Jurgio Gliados romanas "Delfino ženkle" labiausiai patraukė jūrų komisijos dėmesį?

— "Delfino ženkle" jūrų komisiją pradžiuojina gerai parašytos knygos ypatumai: gera kompozicija su puikiai iki atomazgos išlaikyta dramine įtampa, gyvu ir logišku veiksmu, plaumiančių iš pačių romano įvykių, nauja, dėmesį pagaujančia tematika ir paties autoriaus giliu savo veikėjų bei jų problemų pažinimu.

— Kokios labiau išskirtinės temos bei problemos buvo užgriebtos kituose konkursui prišlytuose romanuose ir ko jiems trūko, kad šį kartą negalėjo pasiekti laurų?

— Šeši romanai — šešios temos: nuo 1918—20 metų nepriklausomybės kovų, per okupacijas ir pabėgėlių vargus iki šiandieninio mūsų jaunimo problemų didiesčio aplinkoje. Nors tos temos apėmė ilgų metų tarpą ir didelį būrį įvairių veikėjų, tačiau jos buvo per daug panašios žurnalistiniu - kronikiniu stiliumi, kad galėtų žymiai išsiskirti. Keli iš laurų nepasiekusių romanų savo lapuose slėpė vieną kitą deimantuką, bet, deja, per mažą ir menkai tešliafuotą.

Karo sukūrio blaškomos gerasirdės ir drąsios mergaitės tema turėjo gražių gilaus žmoniškumo žiburėlių. Taip pat mūsų literatūroje dar negildinta repatriantų tema parodė stilin-

gumo. Bet visi šie romanai laurų nuskint negalėjo, nes neturėjo to, ką turėjo "Delfino ženkle".

— Kaip sveriate visą ligšiolinę Jurgio Gliados kūrybą, kokią vietą joje skiriamėte dabar premijuotam romanui ir ko iš Gliados plunksnos lauktumėte ateityje?



Penkioliktojo "Draugo" romano konkurso jūrų komisijos pirmininkė Nijolė Jankutė-Užubalienė

— Apie J. Gliados literatūrinį svorį kalbant, sverti yra ką! Ir labai malonu, kad ne vien tik knygų skaičių. Man rodos, jų kokybė drąsiai atsvertų kiekybę. Skačiau visas premijuotąsias J. Gliados knygas, ir jos mane visada patraukė šiais, ne pas visus mūsų autorius randamais bruožais: tematikos šviežumu, logiškai riedančiu veiksmu ir pilnu autoriaus įsijautimu į savo veikėjų pasaulį. Be to, Gliados žmonės yra žmogiški: jų skausmai, džiaugsmas ir problemos — labai tikri, logiški, išgyventi, nedirbtiniai. Tokiu tikrumu kaip tik ir pasižymi dabar premijuotasis romanas. Tai jauna knyga. Jauna savo tema, veikėjais, jų galvosena ir visu gyvenimu. Ta gyvybinga jaunystė, šio laiko ir krašto aplinkoje, romanui teikia autentiškumą, o jo veikėjams — žmogiškos šilumos.

Tam tikrą vietą "Delfino ženklui" skirti J. Gliados kūryboje negalėčiau. Man atrodo, kad kiekviena bet kurio rašytojo knyga turėtų būti atskiras individas, kaip individualūs yra

vienos šeimos vaikai. O Gliados literatūrinėje šeimoje — visi vaikai individuali.

Taip ir "Delfino ženkle". Šio romano motyvai kiti, negu "Namų ant smėlio", jo veikėjai nepanašūs į "Šikšnosparnių sosto", jo dvasia tolima "Ora pro nobis". Man rodos, kad su nauja knyga parodyti vis naują ir netikėtą kūrybinį veidą, su naujais veikėjais naujai gimti yra autoriaus talentas ir stiprybė. Su kitiomis Gliados knygomis "Delfino ženkle" galima būtų palyginti kompozicijos, stiliaus atžvalgį. Šio romano kompozicija yra stipri, gerai išbalansuota ir logiškai pagrįsta, kaip ir pvz. "Namų ant smėlio". Tačiau "Delfino ženkle" pabaiga nėra taip įtikinanti ir literatūriškai teisinga, kaip kitų Gliados kūrinių. Daugiau šlifto, daugiau dėmesio ir rūpestingumo prašosi ir "Delfino ženkle" stilius.

Iš gausios J. Gliados plunksnos ateičiai laukčiau daugiau tokių, vienas į kitą nepanašų, dvasios kūdikių. Daugiau knygų išsiplėsiusių iš kronikinių karo — kraujo — savęs galiosčio rėmų; knygų apie dabarties žmogų dabarties problemose, kurios ne kiek nemažesnės ir dažnai skaudesnės už daugelį buvusiųjų.

— Kaip apilai žiūrėti į literatūrinius konkursus mūsų ir

kitose literatūrose ir kurie pavyzdžiai čia vienokia ar kitokia prasme būtų pabrėžtini?

— Ar konkursai yra taip populiariūs svetimos literatūros, kaip pas mus, norėčiau abejoti. Kitos, savame laisvame krašte klestinčios literatūros neturi tokio gyvo konkurso reikalo, kaip mūsų — išeivė.

Laisvos vaistybės rašytojas, su savo žeme po kojomis, turi ne tik dvasinę, bet ir materialinę paskatą žodžio menininkui. Ar ne taip buvo, kai pirmas "Draugo" konkursas mums dovanojo J. Gliadą, ketvirtasis — A. Landsbergį, o šeštasis — B. Pūkelevičiūtę? — Kaip vertinate jau penkiolikmetę "Draugo" romano konkurso tradiciją ir ko jai linktumėte artimiausiose metuose? — Tradicija puiki ir tęstina. Mūsų literatūrai ji atnešė gražių vaisių, nors ir ne visos to derliaus "varpos" buvo pilnos. Bet dėl Pūkelevičiūtės "Aštuonių lapų", Landsbergio "Kelionės", Gliados "Namų ant smėlio" ar J. Kraliausko "Mindaugo nužudymo" verta buvo prakeiktą net liesuosius metus.

Ko jai linkėt? Nemanoma, kaip ir "Draugo", o su 16-taisiais metais ir naujo rašytojo. Jauno, netikėto, bet labai laukiamo!

Ko pageidaut? O taip, pageidavimų turiu ir džiaugiuosi progą juos išreikšti:

Norėčiau (kalbu jau ne vien tik už save), kad būtų pakeisti romano konkurso nuostatai, reikalaujant kasmet skirti premiją. Per 15-ka metų pasitaikė ne vienas atvejis, sprendžiant iš knygų ir iš skaitytojų pasisakymų, kada konkursui prišlyti kūriniai neturėjo premijuotinos literatūrinės vertės. Tačiau nuostatais apribota jūrų komisija turėjo tą premiją skirti "stipriausiam iš silpnų" ir ilgai kentėt suirzusių skaitytojų nepasitenkinimą. Netikiu, kad gražioji romano konkurso tradicija nutrūktų, jei, pasitaikius "liesiems" metams, premija būtų sulaukiama iki sekancio derliaus. Ar nebūtų iš to daugiau naudos ir skaitytojams ir rašytojams? Ar sunkiau laimimas "Draugo" konkursas skaitytojo



Pašnekesys prie kavos, konkurso jūrų komisijos posėdžiui pasibaigus. Iš kairės į dešinę: jūrų komisijos pirmininkė Nijolė Jankutė-Užubalienė, komisijos sekretorė aktorė Nijolė Martinaitytė ir komisijos narys mokytojas ir žurnalistas Pranas Razminas.

tiek rašys ar prie stalo, ar prie fabriko diržo. Bet... prie stalo maloniau, ir, pagaliau, kaip ilgai, prie to diržo rašydamos, gali tėsėti? O kas tada, kai netesėjus, nebėlikis ir skaitančiųjų? Todėl manau, kad mūsų išeivijai literatūros konkursai reikalingi. Jie, tartum akmuo, įmestas į užsnūdusį tvenkinį, sukelia banges skaitytojų tarpe; lietuviško žodžio mylėtojai žadina viltį, kad jo mylimasis gyvena, nežiūrint nedraugiško likimo diagnozių, o svarbiausia — kartais toks konkursas atnaujina naują žodžio menininką. Ar ne taip buvo, kai pirmas "Draugo" konkursas mums dovanojo J. Gliadą, ketvirtasis — A. Landsbergį, o šeštasis — B. Pūkelevičiūtę?

— Kaip vertinate jau penkiolikmetę "Draugo" romano konkurso tradiciją ir ko jai linktumėte artimiausiose metuose?

— Tradicija puiki ir tęstina. Mūsų literatūrai ji atnešė gražių vaisių, nors ir ne visos to derliaus "varpos" buvo pilnos. Bet dėl Pūkelevičiūtės "Aštuonių lapų", Landsbergio "Kelionės", Gliados "Namų ant smėlio" ar J. Kraliausko "Mindaugo nužudymo" verta buvo prakeiktą net liesuosius metus.

Ko jai linkėt? Nemanoma, kaip ir "Draugo", o su 16-taisiais metais ir naujo rašytojo. Jauno, netikėto, bet labai laukiamo!

Ko pageidaut? O taip, pageidavimų turiu ir džiaugiuosi progą juos išreikšti:

Norėčiau (kalbu jau ne vien tik už save), kad būtų pakeisti romano konkurso nuostatai, reikalaujant kasmet skirti premiją. Per 15-ka metų pasitaikė ne vienas atvejis, sprendžiant iš knygų ir iš skaitytojų pasisakymų, kada konkursui prišlyti kūriniai neturėjo premijuotinos literatūrinės vertės. Tačiau nuostatais apribota jūrų komisija turėjo tą premiją skirti "stipriausiam iš silpnų" ir ilgai kentėt suirzusių skaitytojų nepasitenkinimą. Netikiu, kad gražioji romano konkurso tradicija nutrūktų, jei, pasitaikius "liesiems" metams, premija būtų sulaukiama iki sekancio derliaus. Ar nebūtų iš to daugiau naudos ir skaitytojams ir rašytojams? Ar sunkiau laimimas "Draugo" konkursas skaitytojo

## Edna St. Vincent Millay

### RECUERDO

Buvome tikrai pavargę, linksmumu tikru ratuoti — Kėlėmės pirmyn — atgal keltu per upę naktį išmatuoti. Buvo taip giedra ir nuoga, lyg arklidžių kvapas slinko — Bet žiūrėjome į ugnį, net per stalą jon palinkom, Viršuje kalvos gulėjom po pačiu mėnuliu: Ir švilpukai švilpinėjo, skubino aušra žingsnius.

Buvome tikrai pavargę, linksmumu tikru ratuoti — Kėlėmės pirmyn — atgal keltu per upę naktį išmatuoti: Tu ten obuolių suvalgei, aš suvalgiau kriaušę, Tuzinus, kuriuos nupirkom kažin kur šioms vaisėms; Ir dangus išblyško, ir šaltas pūtė vėjas, Ir tekėjo saulė, ir kibirą aukso liejo.

Buvome tikrai pavargę, linksmumu tikru ratuoti — Kėlėmės pirmyn — atgal keltu per upę naktį išmatuoti. Šaukėm "Labas rytas, motin!" galvai, apdengtai skraiste, Ir nupirkom rytmetinę laidą, jos nei vienas neskaitėm; Ir jina! pravirko "Tegu Dievas laimin!" už obuolius ir kriaušes, Ir atidavėm jai pinigų visus, tik požeminiam traukiniui sutaupę.

### AŠ GRĮŽTU VĖL

Aš grįšiu vėl į blankųjį pajūrį Ir ten smėlyje sau lūšnelę pastatysiu Tokia kryptim, kad net žūliausias viesulas Trapiasias jūros piktžolės primestų iki durų Tik už jardo ar dviejų, ir nebesugrįšiu Jau niekad rankos tau paduoti; Ir paliksiu ten, kur viskas man yra suprantama, Ir laimingesnė tapsiu, kaip niekad būti neišdrįšiau.

Meilė, kuri sutvirkio valandėlei tavo akys, Žodžiai, kurie po valandės tavo lūpos sustingo, Yra vien tai, kas po valandės miršta, Nes buvo ir neišsakyta, ir per garsiai padainuota; Tačiau surasiu aš uolas niūrias ir padangę, Nepasikeitusius nuo laiko to, kai dar buvau jauna.

Vertė St. Merlingis

Edna St. Vincent Millay (1892-1950) žymi amerikiečių poetė, boheminė jaunystę praleidusi Greenwich Village, pradžioje maistinga, vėliau intymiai tragiška gyvenimo stebėtoja. Išleidusi keletą reikšmingų rinkinių, 1923 metais atžymėta Pulitzerio poezijos premija.

akyse neigauti didesnio autoriteto? O rašytojai ar nebūtų sveika labiau "pasitempti"?

Dabargi jūrų komisijos dažnai susiduria su labai skubiai atliktais, nepribrendusiems darbais, ką ir pastarajai komisijai teko patirti. Rankraščiai atrodo tartum greitomis užmesti apmatali, skystai, nerūpestingai atauti. Veikėjų portretai neišbaigti, motyvai nepateisinti, situacijos nelogiškos, problemos neišgyventos, nekalbant jau apie nešliafuotą stilių, netašytą pasakojimą, neišbaigtą formą.

— pasigedimas "Draugo" konkursuose mūsų senųjų "žodžio vilkų", kaip Jurgio Jankaus, Liudo Dovydeno ir kit. Kur jie su savo neeiliniais talentais, su didelėmis pasakotojo dovanomis? Argi tikrai jie nebeleis mums tomis dovanomis pasigrožėti? Taip pat galvoju, kad grįžtant prie ankstesniojo mano linkėjimo "Draugo" konkursams, nežinau, ar drįst tikėtis dar bent vieno, už Kazį Almeną jaunesnio kandidato į lietuviško žodžio meistrus...

(k. b.)

## DVIKOVA SU MERGINA

Antanas Tulys

Tai buvo prieš penkiasdešimt metų, anomis smagiomis, žaliomis mūsų dienomis, kada lietuviai lietuviams pardavinėjo neįsipaunamus peiliukus, nematomas kepure, neskestančius kilimus, ir tai pasitaikė ne kuriam žiopiui, bet pačiam dr. Kaziiui Kiaune — jis išsaulė iš dvikovą merginą.

Vieną vasaros sekmadienį dr. Kiaunė atėjo į mažą salę pasakyti dešimt minučių kalbos Lietuvos kaimų žaliūkams, šiemet, pernai ar užpernai atsiradusiems Amerikoje. Kalbos branduolį parašė smuklininkas Puronas, kuris rūpinosi savo žmones aptašyti. Paduodamas daktarui raštą, Puronas pamokė: — Tu pasakyk jiems taip, kad būtų ir juoko ir proto — kitaip jie nors ir klausosi, bet nesupranta.

Turiny su būsi:

Nesimuškite, nes visada atsiras vyras, kuris užduos tau smarkiau, jei ne kumščiu, tai buteliu.

Elkite į miesto pirtį nors kartą per mėnesį, kad neužpultų niežai.

Nepirkite neskestančių kilimų, nematomų kepurų, nes tokių monų nėra.

Suvenindokit savo kalbą, kad dėl to dūklas nemušytų žemaičio, o kupiškėnas aukštaičio.

Atsivieskite iš Lietuvos merginų, kad neliktumėt senberniais.

Išmokite skaityti, kad žinotumėt, ką rašo laikraštis, kas eina sviete.

Nelaukit iš pinigų su nežinomais, nes tie makleriai moka paleisti pokerio kaladę su aštuoniais tūzais...

Salė jau buvo pilna, triukšmaujanti, kai atėjo dr. Kiaunė. Jis įžengė kaip toreodoras, ką tik nukovęs pliciausią Madrido bulių. Kapa apsisiautęs, minkštą juodą skrybėlę užsidėjęs, per vidurį paėmęs kaštoninę, su balta galva lazda. Išdidžiai apsidairęs, atmetė kapos skverną ant savo nugaros, iškėlė aukštai savo dešinę su lazda ir pasveikino jaunimą. Padavęs savo puošmeną Puronui, tuojau įlindo į jaunimo vidurį ir pasakė kalbą. Paskui įsijungė žaisti ir duoti patarimus žaliūkams. Jis buvo senesnis už juos, bet dar jaunas, nesulaukęs trisdešimt metų. Pernai baigęs odontologiją, atsidaręs kabineta ir susituokęs — pasiekęs tris laimes tais pačiais metais, baigęs pasirušimą gyventi. Bet jau pradėjęs nuobodauti rutina, pasigesti pinigų kišenėje ir galvoti, kad smagiiau ir prasmingiau gyventi siekiant negu pasiekus.

Dr. Kazys Kiaunė buvo gražus vyras. Nei storas, nei plonas, aukštas, status, ištemptu kaklu, iškelta galva, kaip priėmėjos restorane. Nešiojo ilgus, užpakaly iki apikaklės nuleistus plaukus. Jo kakta buvo aukšta, tad taip apkarpyti plaukai jam priktiko. Jo išorė, išvaizda reikalavo respekto. Taip pat jis turėjo gražią sielą, buvo tikras inteligentas. Mandagus, rafinuotas, galantiškas. Kalbėjo maloniai, atargiai ir neperdaug. Kilęs iš Suvalkų kaimo, bet nepavėlėjęs jokio kaimietiško ženklo. Jis atrodė kaip tikras aristokratas — aristokratas su tradicija. Jis turėjo tvirtą valią, nepalaužiamą charakterį. Nerūkė, negėrė, rūpinosi nepersivalgyti. Saugojo savo sveikatą ir garbę.

Jis buvo drąsus vyras — Rygoje pravedęs lietuvišką dainą "Op, op, Nemunėli".

Jis buvo daugiau negu dantistas. Buvo svajotojas, ilgėtojas. Jis buvo miesto žmogus, norėjo gyventi dideliame mieste, bet vis ilgėjosi giedrių žvaigždžių, jūros, ariamų laukų, kur glūdi amžinybė.

Savo laikyseną, savo gyvenimo kelią jis buvo apibrėžęs šiaip: Su visais būk artimas, bet tolimas — kad jie tavęs siektų, bet nepasiektų. Ponui ir muzikui būk malonus. Vienam ir kitam pritaikyk savo kalbą, kalbėk apgalvotais žodžiais, atsargiai, kad ir vienas ir kitas nerastų spragos paleisti į tavę ne sniego gniūžtės. Dirbk kuo mažiau, bet turėk pinigų, kad pinigais nevaržytų tavo laisvės. Venk rutinos, svetimą moterį mylėk tik tą, kurį nepadarys tau bėdos: nepareikalaus didelių pinigų arba pamesti savo žmoną ir vesti ją.

Salė buvo ne tik mažą, bet ir skurdi, byrančių tinku, girgždančiomis grindimis. Dešinėje kėrtėje, arti lango stovėjo sena lova, su aukštais, virbaliniais galais, kur vienas senelis naktį atsiguldavo. Armonika mėgėjų pirštuose triukšmavo atšiauriai, kaimietiški samojai dažnai buvo grubūs, kartais nesuprantami iš kitų kaimų kilusiems. Bet dr. Kiaunė nesukubėjo namo. Buvo jam malonu patarti šiemis jaunuliams veržtis į geresnius darbus, eiti į vakarinę mokyklą, kad prasmintų į lengvesnį gyvenimą svetimam krašte.

Salėje jau buvo kelios čia gimusios ir užaugusios merginos. Tarp jų ir dvi dr. Kiaunės žmonos seserys, atėjusios išgirsti Kazio kalbos. Aldona — dvidešimt metų, o Valerija — baigianti keturioliktus. Valutė buvo Teresės, Kazio žmonos būdo. Svelni, baigšti, nesiveržianti. O Aldona — didelė priešybė. Drąsi, perdaug drąsi, toks aityvaras, degtuko galva, truputį brėkštėlėta suliepsnoja, pasiunta. Ji niekuo nepanašėjo į savo sesutes. Tos buvo geltonkėsės, gražiais, skaisčiais veidais mėlynakės, labai moteriškais kūnais. O Aldona — juodplaukė, juodakė, gelsva oda, kampuotas veidas, visa išvaizda ir elgesiais arčiau vyro negu moterės. Ji buvo negraži, jos veržlumas draugystėje — įkyrus, kaip ir kampuotas jos veidas ir plokščias akys.

Nuo pirmo susitikimo Aldona pradėjo nekėti Kazio. Išėjus jam iš jų namų, ji pasakė tėvui:

— Jis toks, kažkoks. Toks čiucia, čiucia balerina. Man rodosi, kad jis bučiuoja ir paleistuvių rankas. Tokios giminės aš nenoriu.

Dr. Kazys Kiaunė taip pat nesidžiaugė Aldona, spėjęs pamatyti. Paėmęs Teresę, Kazys pradėjo labiau nekėti Aldonos — ji lindo į jų gyvenimą, ardė ji nuo pirmos dienos. Teresė pasakydavo jam, ką kalba Aldona. Aldona kalbė į Teresės galvą: — Turėk tarnaitę. Pas mamą tu indų neplovei. Reikalauk tarnaitės. — O rytojaus dieną Aldona kala Teresei kiltą: — Tu pasakyk savo Kaziiui pakisti togą ir lazda po lovą ir ieškoti ilgesnio kablo, kad išrautų daugiau dantų, kad galėtumėt išsinuomoti rezidenciją. Jis tingi dirbti.

Valutė, šiaip jau nedrąsi, o taikydamosi prie užaugusiųjų salėje, buvo dar bailesnė. Stovėjo viena prie sienos, tarytum būtų nematoma. Daktarui Kiaunei pagailo savo giminitės. Jis paėmė ją už rankų ir tempė nuo sienos, jai priešintis. Ir pasitaikė nelaimė. Kažkodėl daktaras parstūmė mergaitę skersai lovos. Valutei virstant, pakilo jos suknia ir pasirodė apatinės kelnaitės, kurios buvo gražiai surauktos žemiau kelių. Valutė pravirko. Verkė pasikukčiodama. Atsirado jos sesuo Aldona ir pasiūto keiktis.

— Bernas paseno, bet dar lenda po neužaugusios mergaitės sionu. Tas avinas su toga! Tas čiucia, čiucia balerina! Še tau, nešio!

Aldona delnu plojo daktarui Kaziiui Kiauneį į veidą. Ir taip smarkiai, kad dantisto galva pakrypo, o pliaukštelėjimas nuaidėjo per visą salę, atsibeldamas į lubas.

Ką šiuo atveju turi daryti džentelmenas, dr. Kazio Kiaunės kalibro vyras?

Dr. Kazys Kiaunė be žodžio, tuojau pasiėmė savo skrybėlę, lazda ir kapą ir demonstratyviai aplėdo salę.

Už durų užsidėjo skrybėlę, užsimetė kapą, paėmė per vidurį lazda ir sustingo. Nežinojo, kur eiti. Namų eiti esamoje nuotaike būtų neišmintinga, išgąsdintų Teresę,



Antanas Tulys (g. 1898 m. Seduvoje), žymiausias ankstesniosios lietuvių ateičių kartos beletristas Amerikoje. Tarpkario metais nemažai rašęs neprikli, Lietuvos ir išeivijos spaudoje. 1936 m. Lietuvoje išleistas jo novelių rinkinys „Aš bučiau tavo žmona“ buvo atžymėtas Spaudos Fondo

premią. 1960 čikagiskė Terra išleido jo apysakų rinkinį "Tūzų klubas". Rašytojas šiuo metu gyvena Floridoje, neišleisdamas kūrybingos plunksnos iš rankų, ką liudija ir čia spausdinama nauja Antano Tulio novelė.

kuri tebėra vaikas, dar nebaigus septynioliktų. Reikia pirma vienam šaltai, analitiškai išsiaiškinti reikalą. Bet galvoti dabar jis negalėjo. Perstėjo skruostą, ausyse zvimbė, o prieš akis buvo tamsu. Atsiradęs vėjo vėpetėlis atnešė po jo kojom šūkšlį ir lapą seno laikraščio. Jis paėmė laikraštį ir laikė prieš savo veidą, bet neskaitė. Staiga nustebo, kaip atsirado jo rankose tas purvinas popierius, ir nubloškė į gatvę. Paskui ėjo.

Jo kabinetas ir gyvenamieji kambariai buvo už kelių žingsnių Halsted gatvėje, kone prieš 34-tą gatvę, kurioje jis dabar dailėsi. Praeidamas žvilgtelėjo į savo kabineto langą antram aukšte, į auksines raides, kurios skelbė jo vardą ir profesiją. Gatvė buvo tuščia, nesimantė pažįstamų, kurių jis dabar bijojo. Bet prie 33-čios gatvės stovėjo dr. Graičiūnas, išsinešęs karvelį. Pamatęs dr. Kiaunę, šis jau senstantis gydytojas linksmai prabilo:

— Šitas karvelis yra tikras mėlynasis karvelėlis, iš visų tik jis vienas, išneštas į gatvę, visada žiūri į rytus, tas paukštėlis tikrai atspėja mano ilgėjimąsi.

(Nukelta į 4 psl.)



# DVIKOVA SU MERGINA

(Atkelta iš 3 psl.)

— Gali būti, — atsiliepė dr. Kiaunė, sunkiai nusišypsodamas.

O gydytojas išgąstingai sušuko:

— Kazy, tavo vienas skruostas dega, o kitas baltas kaip varškė. Tau kur galvoje ar smilkiny trūko gyslelė, turėjai lengvą priepuolį, turi aukštą kraujo spaudimą. Tuoju eik į mano kabinetą, patikrinsiu tavo kraujo spaudimą. O paskui skubėk namo atsigulti.

— Dalykas yra kitur ir svarbesnis, — atsakė dr. Kiaunė.

Ir pasitraukė. Jis nerūkė, bet dabar užsidegtų cigarą, jei turėtų.

— Kur tu eini? Eik namo, painak kokio sedatyvo, bromido ir atsigulk kurį laiką, — šaukė dr. Graičiūnas.

Dr. Kiaunė neatsigrėžė. Prie 31-mos gatvės jis staptelėjo, lyg būtų paklydęs, ir pasuko į vakarus. Nuėjęs iki Archer alėjos, grįžo atgal. Sandėliai, šiukšlės, fabrikai, vėjas nuo skerdyklų — šioji Chicagos padugnė šiandien erzino dr. Kiaunę, neleido galvoti. Atsirado jo mintyse koja minamas gražtas dantim gręžti. Jis turėtų įsigyti elektrinį gręžtą. Aldona ir jos delnas žybciojo jam smegenyse, bet mąstyti apie tai, kas atsitiko salėje, jis negalėjo. Į patį reikalą Kazys įsigilino tik arti savo namų. — Garbingas žmogus garbingai gina savo garbę, — jis pradėjo galvoti. — Duelis! Kitos garbingos išeities nėra.

Iėjusi į savo namą ji tuoju čiuo Teresė.

— Kazy, tavo vienas skruostas raudonas, o kitas baltas. Kas atsitiko?

— Nieko neatsitiko. Jei vienas skruostas raudonas, tai raudonas; jei kitas skruostas baltas, tai baltas, — šiurkščiu balsu atsiliepė jis.

— Kazy, tu nori bartis. Pasakyk, kas atsitiko?

— Terese, aš tavo seserį Aldoną, tą lisbinietę, rytoj iššaukiu į dvikovą, — pareiškė dr. Kazys Kiaunė.

— Ką ji tau padarė?

— Turiu reikalauti satisfakcijos. Kitaip man negyvenimas, — baigė jis.

— Sakyk, ką ji tau padarė?

— Būtų lengviau man pasikart, negu pasakyti tau, ką ji man padarė. Taip, rytoj iššauksiu ją į dvikovą, reikalausiu satisfak-

cijos. Kad ir raudotų ir po kojom pultų, aš jos nepaleisiu.

— Ji tau ką labai baisaus padarė, ar ne? Ką ji padarė? Bet koks ten būtų duelis vyro su mergina? Ir kas būtų, jei tu nudurtum mano sesutę? Kazy, tu pagalvok, gerai pagalvok. Aš pasakysiu mamai, kad lieptų Aldonai tavęs atsiprašyti.

— Tik duelis, niekas kitas, išpirks mane iš šios gėdos.

Dr. Kiaunė negalėjo galvoti ir buvo neperkalbamas.

Pirmadienį jis neatidarė savo kabineto. Anksti rytą išskubėjo pas uošvius, kad pagautų Aldoną neišėjusią į darbą. Jis rado savo giminę, visus keturis, pusrytį valgant. Jiems daktaras atrodė lyg sumišęs, pasimetęs. Su pirmais žodžiais jis išgąsdino juos. Negaišdamas jis pareiškė Aldonai:

— Panele Aldona, tu vakar įžeidei mane. Aš ieškau satisfakcijos — šaukiu tave į duelį. Tau palieku pasirinkti įnagį — kardą ar pistoletą.

— Priimu tavo reikalavimą, daktare Kiaune. Duelis tikrai bus. Aš neprastai valdau pistoletą, bet kardas man malonesnis. Aš pasirenku kardą. Duelis bus kardais. Aš neleisiu tau jo atšaukti. Aš taip pat pasirenku ir vietą, pranešiu tau vėliau. O dabar gali eiti.

— Daktare, kam čia tu gąsdini mano dukreles? — sudejavo uošvienė.

— Kazy, aš tau tą sutaną nuplėsiu, lazda atimsiu ir išpardysiu knyną, kad ateitų protas į tavo galvą. Tokios baikos ne baikos, — suniurgė uošvis, galvijų kaktų skaldytojas.

Uošvius palikęs, dr. Kiaunė išvažiavo į vidurmiestį nusipirkt kardą.

Tramvajuje staiga jis ėmė bijoti Aldonos, gal ji moka kardą valdyti. Prieš jį sėdėjo du vaikinai ir kalbėjo aipe mirtį. — Aš nebijau mirties, nes bijau pasenti. Senatvė baisesnė už mirtį, — samprotavo šviesaplaukis vaikinai.

Dr. Kiaunė susimąstė: — Kas bijo pasenti, tas nebijo ankstyvos mirties. Aš bijau pasenti.

Trečiadieniais daktaras uždarydavo savo kabinetą ir išeidavo pasitarti su kitais veikėjais, kaip organizuoti, kelti mūsų visuomenę. Šį trečiadienį jis buvo savo kabinete, darė partimus su kardu. Įėjo Aldona,

kuri nedarė trečiadieniais, Mergina užlupo jį, besisvaistanti kardu prieš štaliuką, ant kurio buvo atverstas šio sporto vadovėlis.

— Kazy, tu negerai laikai kardą. Turėk kardą kardo aukštyn pakeltą ir kojomis sek kardą, — pastebėjo Aldona.

— Panele Aldona, laukan, tuoju lauk! — šaukė dantistas.

— Aš ne pas tave atėjau, atėjau pas Teresę.

Tik per kabineto laukiamąjį buvo galima patekti į Kiaunių gyvenamuosius. Užpakaly buvo kitos durys su stačiais laiptais lauke, bet nenaudojamos.

Aldona nuėjo pas seserį, kurią rado dar miegančią. Teresė teisinosi, kodėl ji tebėra lovoje. Kazys neleidęs jai užmigti visą naktį. Siuto su kardu, o ji turėjusi žiūrėti į vadovėlį, sekti jo rankas ir kojas ir sakyti jam, kur jis klysta.

— Aldona, duelis tikrai bus. Ką tu darai ar darysi? Jis jau moka pašvilpti su kardu. Jis protingas vyras, bet nežinau, kas dabar pasidarė mano Kaziui. Jis ruošiasi nudurti tave. Jis ne juokais.

— Nesirūpink, Terese. Nieko baisaus nebus. Jis negalės manęs nudurti. O aš jį tik pagąsdinsiu ir paleisiu. Aš žiūrėsiu, kad jo skaudžiai neužgaučiau. Sakai — jis protingas vyras. Koks jis bebūtų, vis tiek nėra geras, jei iššaukė į dvikovą merginą. Pirmą sykį jį pamačius spėjau, kad jis nėra geras.

Teresė išlipo iš lovos, pasirąžė ir skundėsi:

— Baisiai karšta. Per naktį sienos neatvėsta, atrodo, kad pikčiau įkaista. Ir oras toks sunkus, kai vėjas iš blogos pusės, nuo skerdyklų.

— Tas balerina tingi dirbti. Pakištų po lova savo lazda ir togą, tada išrautų daugiau dantų, galėtų mėt išsikelti, kur yra erdvės, šviežio oro, yra kiemas. Čia namai siena prie sienos. Tau du kambariai, du langai į užpakalį, kur pridžiauta marškinių ir kelnų. Tu pasakyk jam nusikirpt plaukus, kad jo nesibaidytų klijantai...

Aldonai smagiai kalbant, Kazys atsargiai pravėrė miegamojo duris, kad geriau girdėtų, ką ji pasakoja Teresei. Užvirė jo kraujas. Jis staiga atidarė duris iki galo, įbėgo į kambarį su kardu rankoje.

— Panele Aldona, tu ar dai mūsų jauną gyvenimą! — suriko jis.

— Mano tėvas skerdykloje kūju karves kerta, skaldo galvijų kaktas, bet uždirba daugiau už tave. Tu tingi dirbti! — šaukė Aldona.

— Ką aš darysiu, kad mūsų žmonės nesirūpina dantų sveikata? O antra vertus, pradžia visiems visur sunki, — pradėjo teisingas dantistas. Bet greitai susiprato, kad kalba naiviai, ir sušuko: — Panele Aldona, tuoju spruk lauk, išėik, prapulk! Lauk, lauk! Tu ar dai mūsų gyvenimą.

Dantistas galvojo: — Turiu gerą žmoną, viskas būtų gerai, jei nebūtų tos pasiutėlės, panelės Aldonos.

— Aldona, tu išėik, tuoju išėik. Prašau išeiti, aš pasakysiu mamai, — prabilo Teresė.

Kitą rytą Aldona vėl atsirado dr. Kiaunės kabinete, vėl užtikio jį švaisant kardą, trepsiojant prieš vadovėlį.

— Kazy, tavo rankoje kardas, kaip devynių mėnesių atsistojusio vaiko kojos, — ji pasijuokė.

— Tu ir vėl čia? Panele Aldona?

— Atėjau pasakyti tau, kada ir kur bus mūsų duelis. Jis bus trečiadienį, lygiai aštuntą, Marquette parke...

Vieta priimu, bet ne laiką. Laikas tebūna šeštadienio naktį, tai yra, po savaitės nuo šio šeštadienio. Pačiame vidurnakty.

— Negalima, tą naktį mes išplaukiame į ežerą.

— Po duelio nerūpės tau ežeras.

— Tu, Kazy, ir čia esi tik svajotojas. Mano kardas kazokiškai skraido — po kaklu, po pilvu. Kai aš tave paleisiu, tu nebūsi vyras. Kai aš tave panešiosiu ant savo kardo...

— Panele Aldona, tu eik, ding, prasmek!

— Duelis bus trečiadienį! — Aldona ryžosi užrėkti Kazi.

Dr. Kiaunė turėjo nusileisti, priimti Aldonos laiką.

Dantistas išleido Aldoną ramiai. Šį kartą jis pagalvojo apie išvirtusią tvorą, kuria buvo apsitvėręs savo laikysena. Bet tai buvo tik akimirka. Jis rūpinosi dėl Aldonos kardo. Tuoju nuskubėjo į miegamąjį, pas Teresę. Ji buvo jau atsikėlus ir nuėjus į anturą kambarį, vadinamą salonu, kuris buvo padarytas iš buvusio miegamojo ir pasiekiamas iš pirmojo kambario.

— Terese, ar Aldona turi kardą? Ar tu matei jos kardą?

— Nieko nežinau, nemačiau jos kardo. Bet matydavau ją kažkur išeinančią su ilga dėže po ranka. Gal išsinešdavo kardą kur pratimams. Nieko nežinau. Namie kardo negirdėjau.

— Tu nežinai, ką ji ten išsinešdavo?

— Nežinau. Ji visada norėjo būti vyras, ne moteris.

— Miela Terese, ką tu darytum, jei aš žūčiau? Jei panelė Aldona mane nudėtų?

— Ką aš dabar žinau. Žinau, kad labai verkčiau. O paskui nežinau, ką daryčiau, kol atsirastų kitas vyras, — nekalta pasakė Teresė.

Kazys suvirpėjo. Išbalė. Danguje ar pragare jis pasikartų, pamatęs savo žmoną gyvenančią su kitu.

— Ko tu išbalai, Kazeli, mano mylimas?

— Mano galvoje svetimas atsirado. Terese, mano mylimoji, aš bijau.

— Ko bijai, Kazy? Aldonos nebijok. Ji tavęs nepalaidos.

— Viskas pradeda mane gąsdinti, baidyti.

Dienos metu retai ateina pacientas. Sėdėti ir laukti yra eikvojimas laiko. Dr. Kazys Kiaunė išėjo pasivaikščioti. Jo galvoje varėsi mintis, kurią jis suprato ir nesuprato, gal paaishkės gatvėse, vaikstant. Kas yra nebuvau, esu, nebūsiu? Kas yra esu? Kas yra esu? Nebuvau ir nebūsiu yra tas pats, tas pats niekas, bet kas yra esu? Gal taip pat tas pats niekas? Tikrai pajutęs, supratęs, kad esu yra niekas, tas pats niekas, kaip nebuvau ir nebūsiu, mirtis jau nebūtų baisi... Kazys užsispyrusiai stengėsi suprasti ir aiškiai pats sau pasakyti, kas yra esu. Tas esu maišėsi jam su inštinktu, su slykais, vabalais, su jo Terese, jo pradėtu gyvenimu, panelės Aldonos kardu — jo mąstyme buvo diena ir naktis, jovalas, kiaušė, ir nėra atsakymo. Gal išsiblaivys gatvėse. Baimė mirties priveisė visokių velnių, bet giltinę paliko taip pat baisia. Čia buvo ir tebėra taip pat tamsu ir kirminui ir žmogui. Ką pamato nusižudantis? Kaip jis pamato esu? Ar jam subėga tieji trys laikai į vieną tašką? Visi į tą patį nieką? Kas yra esu? Per praicitą šimtą tūkstančių metų gyveno daug dievų, sokratų ir brutų... Kas yra esu?

Jis viena gatve ėjo į čia, kita skubėjo į ten, o klausimas, kas yra esu vis garsiau ir garsiau beldėsi jo galvoje, pradėjo skambėti laidotuvių varpais. Jis ėmė galvoti, kas parašys jo biografiją po dueliu. O parašyti reikia. Vien už aną dainą, Rygoje, prie uosto jo pravestą lietuviams studentams. "Op, op! Kas ten, Nemunėli? Ar tu mane šauki?" Tada subėgo prie jo ir tie lietuviai, kurie nebelaikė savęs lietuviams; tada atrodė, kad kyla Baltija paskandinti caro...

(Bus daugiau)

## LEISTA IR PRIŽIŪRIMA FEDERALINĖS VALDŽIOS



### DARBO VALANDOS:

Pirmadieniais 9 iki 8 val. vak.  
Antradieniais 9 iki 4 val.  
Trečiadieniais uždaryta  
Ketvirtadieniais 9 iki 8 val. vak.  
Penktadieniais 9 iki 4 val.  
Šeštadieniais 9 iki 12 val.

TEL. VI 7-1141

4192 ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL.: VI 7-1141

## Čikagos srities stipriausia SKELBIA VIENĄ IŠ Čikagos apylinkėjų aukščiausių dividendų

### LAISVAS PINIGŲ PERKĖLIMAS

Mes perkelsime jūsų pinigus iš bet kurio pasaulio kampo į saugią ir pelningą Standard Federal sąskaitą.

Užtenka jums tik pristatyti jūsų seną indėlio knygutę ir mes atliksime jūsų pinigų perkėlimą.

Taupykite ir per pašta, pašto išlaidas mums apmokant.

**TURTAS VIRŠ \$100,000,000.00**  
**REZERVAI VIRŠ \$9,500,000.00**

Namų paskolų specialistai nuo 1909 metų.



# STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

# 4 1/2 %

metinio dividendo

## VISOMS taupmenų sąskaitoms

nuo 1966 metų sausio mėnesio 1 dienos.

## Mokama 4 kartus per metus.

Visos taupmenos padėtos prieš 15tą dieną pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.



# DAINAVOS ANSAMBLIO 20 METŲ SUKAKČIAI

\*) Žmogus tada yra kilniausias, kai jis kitam gera daro, kai jis pasirenka tokį gyvenimo būdą, tokią priemonę, kurių pagalba jis kitų dienas praturtina gėrio ir grožio palaima.

Žmogaus tarnyboje Dainavos ansamblis pasirinko lietuvišką dainą. Ir jau 20 metų, kai ši lietuviška daina, pradėjusi skambėti Vokietijoje, išaugino pastovią ir vertingą organizaciją, kurios tikslas saugoti liaudies dainos kraitį, jį turtinti ir grožiu žavėti tiek lietuvių, tiek svetimtųjų. Šioje srityje Dainavos ansamblis nuveikė didelį ir labai prasmingą darbą, ypatingomis progomis pristatydamas lietuviškajai visuomenei ir stambesnius tremtyje gimusius lietuvių kompozitorių kūrinius. Bendra darbo ir rezultatų suma yra imponuojanti ir įkvepianti, žadinanti mums pagarbą ir padėką tiek Dainavos ansamblio vadovams, tiek nariams.

Šia sukaktuvine proga, svirstant nuveiktus darbus ir laimėjimus, mums gali kilti kelios mintys, kurias būtų pravartu šiek tiek panagrinėti.

Pirmiausia, Dainavos ansamblis, pasirinkęs lietuviškąją dainą, tarnauja tiek lietuviui, tiek lietuviškajai visuomenei. Kadangi tai yra tarnyba, gero darymas kitam žmogui, tai kiekvienas veiksmas šio darbo rėmuose turi būti prasmingas, kilnus. Ansamblis yra rinktinė narių bendruomenė, tiek pajėgus, kiek nariai pajėgūs. Tiek kompetentingas, kiek vadovybė ir nariai kompetentingi. Tiek pasiekias, kiek visi darbo ir pasiaukojimo įveda. Nors tai bendras darbas, bet jo jėga glūdi atskiros nario inaiše. Todėl kiekvienas narys turėtų savęs paklausti, ką jis ar ji ansambliui duoda. Ar tai yra idealistinė, altruistinė tarnyba? Ar tie muzikiniai talentai, kuriais apdovanoti atskiri ansamblio nariai, yra lavinami ir tobulinami? Ar dirbama rimtai, pastoviai, ištvėringai? Ar asmeniškai interesai palenkiami bendram gerui? Ar prieš visų akis stovi kilnusis organizacijos tikslas puoselėti lietuviškosios dainos grožį, jį turtinti, tobulinti? Štai klausimų keletas, kurie galėtų būti prasmingai klausiami tam tikru periodiškumu, ypač madoje, kūrybiniame susikaupime, prašant Amžinojo Kūrėjo jėgų, palaimos, įkvėpimo.

Vis dėlto geriausiais darbais šioje parodoje tenka laikyti pasteles ir vieną kitą aliejinį kūrinių. Pastelės sudaro bene gerą ketvirtadalį visų darbų. Nr. 36 — "Nature morte", kuriame pavaizduota vaisiai, tiek kompozicija, tiek spalvinis sprendimas ir išlaikyta technika jau sudaro vientisą išbalansuotą meno kūrinių.

Vertas dėmesio nr. 24 "Meditacija", savitą įspūdį daro ir kitos pastelės nr. 31, 32. Šiuose darbuose A. Nakas užsirekomenduoja kaip neblogas pastelistas. Tad ar nevertėtų jam skirti daugiau dėmesio pasteliniams darbams.

Iš aliejinės tapybos paminėtini: nr. 43 — Abejingi lašai, nr. 18 — O jūs sodai, nr. 22 — Neramus upelis ir nr. 50 — Absurdo teatras. Šie darbai tapyti bene gamtoje, juose neblogai perduota gamtos nuotaika.

Baigiant tenka pasakyti, kad A. Nakas stovi gerame kely, nors ne visi jo eksperimentai vainikuojami laimėjimais, bet juose išryškėja jo meninė raida ir daroma pažanga. Jis savo pirmoje meno parodoje užsirekomendavo neblogai. Žinoma, gali būti apie šią Nako parodą ir gana įvairuojančių nuomonių. Vis dėlto čia norėtusi priminti vieno iškiliaus lietuvių dailės instituto nario nuomonę: "O tačiau A. Nako darbai nėra blogesni už eilės kitų, ruošusių čia savas meno parodas".

\*) Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Chicagoje, 1966 m. sausio 9 d. jubiliejinėje Dainavos ansamblio mišiose pasakymo pamokslo mintys.

BRUNO MARKAITIS, S.J.

mūsų padėtyje, mūsų sąlygose, mūsų galimybėse kultūrinis veiksnys yra ne tik galingas ginklas, ne tik imponuojanti gerai suprastos propagandos priemonė, bet jokių būdu nepaneigiamas įrodymas, kas ta tauta iš tikrųjų yra. Mat, kaip visur, taip ir čia garsiau kalba darbai negu žodžiai.

Iš kitos pusės, kultūrinis veiksnys svarbus ne tik mūsų santykiuose su kitomis tautomis, — jis svarbus ir mums patiems. Kuo mes kultūringesni, tuo greičiau ir inteligentiškiau sukursime atmosferą, kurioje talento gimimui, auklėjimui, subrendimui ir pilnam pasireiškimui bus idealesnės sąlygos. Ne visai tikslu sakyti, kad kuo są-

lygos sunkesnės, tuo kūryba vertingesnė. Girdi, kuo daugiau vargstama, kovojama, tuo kilnesni kūriniai gimsta. Nepamirškime, kad kūrybos procesas, nepriklausomai nuo sąlygų, yra kietas darbas, kantrus ieškojimas, didelis savęs sudrausminimas, nepaprasta įtampa ir degimas. Ne visada sunkios sąlygos kūrėjo darbui naudingos. Neretai jos kūrėją, kartais net ir didelį, supančioja, išsemia, kartumu užnuodija, sulaužo. Manyčiau tikslu sakyti, kad tikram kūrėjui reikia gerų sąlygų. Tikram talentui reikia priemonių, atmosferos, geriausios mokyklos ir gausių progų reikšti, brėsti, tobulėti. Todėl talentą reikia gerbti, vertinti, jam sąlygas sudaryti, nes nuo jo labai daug priklauso tautos gyvenimas ir ateitis.

Trečia. Dainavos ansamblis

pasirinko lietuviškos dainos tarnybą. Tai yra sritis, kurioje, bendrai kalbant, dar visi mes esame tik ribotų rezultatų pasiekę. O kiek čia galimybių, nes liaudies meno kraitis, lietuviškosios dainos lobynas, ne tik nemažas, bet jame yra dailiausių perlų, kurie glūdi paslėpti, užmiršti arba paviršutiniškai, neatbaigta pristatyti. Tiek liaudies menas, tiek lietuviškoji daina savo kūrybinėse formose turi eiti su gyvenimu. Jos turi būti apvilktos šios dienos rūbu, jos turi prabilti šios dienos kalba. Muzika žengia į priekį. Ji naujas randa priemones, kurios turi specialų, erdvės amžiaus efektingumą.

Kai kiti lietuviškosios kultūros ir meno ansambliai siekia savo specifinių tikslų, mes linktume Dainavos ansambliui puoselėti lietuviškąją dainą, remiantis liaudies meno lobynu. Reikėtų ją pristatyti naujoje šviesoje, naujuose rūbuose, nau-

jų garsų pasaulyje, naujuose ritmuose, naujame akompanimentų įvairume. Tegul ji sužaibuoja nepaprastu grožiu, tegul ji mus tada įkvepia ugningu noru siekti aukštesnių, geresnių dalykų. Į mus atkreiptos daugelio akys, ypač Lietuvoje. Kuo didesnės mūsų pastangos, kietesnis darbas, pilnesnis talentų panaudojimas ir platesni, toliau siekia laimėjimai, tuo šviesesnė, stipresnė viltis mūsų broliams ir sesėms Lietuvoje. Tai mūsų kova, mūsų auka, mūsų įnašas į bendrą kančią, bendrą darbą.

Šioje šventoje Mišių Aukoje dėkojame Dievui už 20 metų, kuriuose Dainavos ansamblis nuveikė didelius darbus. Prisimename visus ansamblio vadovus ir narius. Mirusiuosius su dėkingumu ir meile pavedame Viešpaties Kristaus gailestingumui. Gyviesiems linkime gražios ateities, nesenkančių jėgų.

## CHICAGO SAVINGS

### AND LOAN ASSOCIATION

Žemiau telpančiame paveiksle matote dabartinius Chicago Taupymo Bendrovės direktorius ir valdybą susidedančią iš asmenų, kurie visada sutartinai dirba ir saugiai tvarko virš \$53,500,000.00 bendrovės turtą. Nuotrauka daryta 1965 m. gruodžio 13, kai buvo susirinkusi direktorių taryba 1965 metų reikalams aptarti ir 1966 metų darbo planams paruošti.



Iš kairės į dešinę sėdi: John P. Gregg, viceprezidentas; E. Fennel Phillips, executive viceprezidentas; John Pakel Sr., direktorių tarybos pirmininkas ir prezidentas; Elaine Pakel Phillips, viceprezidentė; Philomena D. Pakel, Jr., sekretorė. Stovi: teisėjas Alphonse F. Wells; William B. Sebastian, direktoriai; Anton J. Valonis, išdinininkas; ir Charles Bacham, direktorius.

Chicago's Savings and Loan Bendrovės valdyba ir direktoriai tariame širdingai ačiū visiems mūsų taupymo ir skolinimo nariams, kaimynams ir draugams ir linkime visiems Linksmų Kalėdų Švenčių ir laimingų ir kupinai pelningų Naujų 1966 Metų.

Kviečiame visus būti mūsų svečiais nuo dabar iki 16-tos sausio 1966 m. Visus atsilankiusius vaišinsime skania kava, lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Vaikai atėję su tėvais gaus saldinių. Nėra reikalo būti bendrovės nariu kad pasisvečiuoti, visi be skirtumo esate kviečiami.

Chicago's Savings yra puikiais išpuošta Kalėdiniais pagražinimais. Atėję pamatysite 30 pėdų aukštumo eglutę ir kitas įvairenybes.

JOHN PAKEL, Sr., Pres.

## Chicago Savings

and LOAN  
ASSOCIATION

6245 South Western Avenue

Telef. — GROvehill 6-7575

#### VALANDOS:

PIRMADIENI . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.  
ANTRADIENI . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.  
TREČIADIENI visą dieną uždara.  
KETVIRTADIENI . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.  
PENKTADIENI . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.  
SESTADIENI . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.



Antanas Nakas Natiurmortas  
Iš parodos Ciurlonio galerijoje, Chicagoj

## ANTANO NAKO TAPYBOS PARODOJE PASIŽVALGIUS

J. PAUTIENIUS

Šių dienų atomo ir raketų amžiuje, kada visų stilių ir krypčių menai taip susiraizgę, taip susipynę, kad sunku ir atskirti, kur jų vienas baigiasi, kur kitas prasideda. Tokiai būklei esant, plastinis menas, o ypač tapybos menas, rodo daug revoliucinių žymių, kai kuriais atvejais virsta net kontroversiniu.

Greitai formuojasi naujos kryptys ir srovės, dar greičiau jos miršta, tik mažus pėdsakus palikdamos meno istorijoje. Naujųjų srovių formuotojai, norėdami tapti originaliais, niekur nematytais, naudoja visokias priemones sau išreikšti, tačiau tik retai kuriam pavyksta įkopti į Parnaso viršūnes, nes tokie jau priskirtini prie genijų kategorijos.

Tačiau eiliniam meno studijui su ribotais gabumais tenka pasirinkti kietas ir ilgas studijas, kurios atveda į šokių tokių laimėjimus.

Atrodo, kad panašius kelius bus pasirinkęs ir dabar suruošęs pirmąją savo kūrinių parodą ir menininkas A. Nakas. Jis savo darbuose naudoja visokias technikas, kuriose rodo pastangas rasti ryšį tarp tapybos ir muzikos. Pažvelgus į parodą, tenka pripažinti, kad jis yra pasiekęs tam tikrų laimėjimų, bet jie nėra tokie ryškūs, kad būtų jau užtemdę žinomus lietuvių dailininkus. Kam teko matyti šio menininko darbus prieš keletus metus, tas galėjo pastebėti, kad A. Nakas bus padaręs didelę pažangą ir, jei toji pažanga ir toliau bus vaisinga, tai jis, be abejo, ras sau tinkamą vietą kitų mūsų dailininkų tarpe.

A. Nakas vertina ne vieną kūrį tapybos kryptį, jis iš kiekvienos nori šio to pasimokyti. Tai labai ryšku jo darbuose, kuriuose užtikame ne tik klasikinio meno bruožų, bet ir impresionistinių, ekspresionistinių, kubistinių ir net abstraktinių pradų.

Nors A. Nakas nebe jaunuolis, bet jo didelis užsispyrimas ko nors pasiekti, didelis blaškymasis, perėjimas nuo vienos krypties prie kitos, lyg sakyty, kad tai jaunuolio, ar jaunatviškos dvasios menininko darbai, kuris karštingai ieško artimiausio kelio surasti save. Bet gi susirūšant su įvairiomis meno kryptimis, visada regima didesnė ar mažesnė jų įtaka, ar net sekimas. Pvz. šioje parodoje jau per daug ryški prancūzų tapytojo F. Leger įtaka pav. Nr. 27.

Paroda daro malonų, patrauklių įspūdį, darbai nesugrūsti, temperos ir pastelės skoningai įremtos.

Priekinėse sienose žaižaruoją pusiau abstraktinių kūrinių spalviai lyg pristabdo eilinių žiūrovą, kuris godžiai mėgina atspėti paveikslų turinį ir ką jame norėjo pasakyti auto-



Antanas Nakas

O jūs sodai...



# TĖVIŠKĖS NAMAI

## Kompozitoriaus Broniaus Budriūno kantata

Apsilankęs komp. Broniaus Budriūno namuose, patyriau, kad jo parašytoji kantata TĖVIŠKĖS NAMAI jau baigiama spausdinti. Norėdamas paskleisti lietuvių visuomenėje daugiau žinių apie šią kantatą, kreipiausi į jos autorių su keletu klausimų:

— Maestro, kaip jums kilo idėja sukurti kantatą "Tėviškės namai"?

— Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos švietimo taryba, priėjusi išvados, kad konkursai kantatai parašyti neduoda reikiamų rezultatų, sudarė specialią komisiją, kuri parinkti kompozitorių kantatai parašyti. Tos komisijos posėdžio, įvykusio 1962 metų gruodžio 2 dieną, nutarime paskutinis punktas šitaip skamba: "Komisija vienbalsiai prašo ir kviečia kompozitorių Bronių Budriūną tokią kantatą sukurti ir jam paveda pasirinkti kantatą tinkamą tekstą". Gavęs LB švietimo tarybos raštą ir komisijos protokolo nuorašą, daviau teigiamą atsakymą kantatai parašyti.

— Ką pasakytumėt apie kantatos žodinį tekstą?

— Anksčiau sukomponuotoms savo dainoms daugiausia esu naudojęsis Bernardo Brazdžio poezija, todėl ir kantatai ieškojau teksto jo kūryboje. Pasirinkau jo kūrinių "Namų baladę". Rašydamas kantatą, kelis sykius kreipiausi į jos autorių dėl kai kurių žodžių pakeitimo ar teksto papildymo: jis mielai man talkininkavo. Su jo sutikimu "Namų baladės" pavadinimas pakeistas "Tėviškės namais".

— Iš kiek dalių kantata susideda?

— Kantata yra keturių savarakiškų dalių, turinčių bendrą jungtį muzikinėmis temomis bei žodžiais.

— Kaip apibūdintumėte atskiras jos dalis?

I dalis: "Iš visų kelių keičiasi gimtuosius tėviškės namus" yra parašyta liaudies dainų charaktere, bet naudojant liaudies melodijas. Ši dalis yra ramios nuotaikos.

II dalis: "Namai pavasariu pražydė" yra greito tempo, daugiau linksmos nuotaikos, su dramatišku boso solo vidurinėje dalyje.

III dalis: Po įžangos sopranas pradeda solo "O Tėvyne, ar tai tu šauki mus". Ši dalis, pradedanti subtiliai ir svajingai, pereina į džiaugsmingą nuotaką, prisijungus moterų chorui, o vėliau, įstojus mišriam chorui, pereina į džiaugsmingą dindingą nuotaką: "Kris žiedai iš žydinčios mėlynės... skambės daina aidų aidais".

IV dalis prasideda polifoniniu stiliumi su tema, paimta iš antrosios dalies — "Namai, gyvenimam išvedė, tėvynės rytmečio spinduliuos. Mės giedam jūsų gyvąją baladę, namų ieškodami visuos keliųos". Čia vėl įjiedamas solistas ir chorai, baigdami žodžiais: "Širdį neša vienas džiaugsmas — Lietuvos pavasario daina".

— Kokio ilgio jūsų kantata? Kiek susidarys spausdintų pus-

lapių ir kiek užtruks laiko chorui ją atlikti?

— Kantatos atlikimas užtruks apie 20 minučių. Ji išleidžiama atskiru leidiniu ir turės keturiasdešimt keturius puslapius.

— Ar ji bus giedama Dainų šventėje ateinančią vasarą Chicagoje?

— Taip. Ji jau seniai įtraukta į Dainų šventės programą. Tikimasi, kad chorvedžiai, rengdami savo chorą šventei, pasistengs gerai ją išmokyti, nes ir vėliau ji bus tinkama turėti savo nuolatinuose repertuaruose, jei ne išsiai, tai bent atskiriomis dalimis.

— Ką apie kantatą sako muzikai, susipažinę su ja?

— Kantatos priėmimo posėdyje dalyvavo ne tik repertuaro komisija, bet ir pakviesti Chicagoje gyvenę kompozitoriai. Po šio posėdžio man buvo oficialiu raštu pranešta, kad, dalyvavusių posėdyje kompozitorių ir repertuaro komisijos nuomone, mano kūrinys "Tėviškės namai" esąs vispusiškai tinkamas Dainų šventei ir kad jie siūnė visų vardu sveikinti ją ir padėkoti už nepaprastai gražų įnašą į mūsų chorinį re-



Kompozitorius Bronius Budriūnas  
Nuotr. J. Jasiukonio

pertuara. Gavau ir iš pavienių muzikų labai malonių kantatos įvertinimų.

— Ar nebus per sunku chorams ją išpildyti?

— Gal iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti ir sunkoka dėl kai kurių disonansų ar choro balsų pasidalinimo, bet praktiškai ji turėtų būti lengvai išmokoma. Aš labai atidžiai žiūrėjau, kad sunkesnėse vietose būtų aiškios balsams melodijos. Kai choro partijose yra melodijos, tai tuomet choristų negąsdina nei disonansai, nei balsų pasidalinimas.

— Kokios nuomonės jūs pats apie savo kantatą? Ar tik nebus ji geriausias iki šiol parašytas jūsų kūrinys?

— Ši kantata parašyta, jau turint nemažą patyrimą vokalinės muzikos kūryboje. Todėl ti-



Antanas Nakas

Meditacija

## FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

### Adolfo Meko parašytas ir surežisuotas filmas

Pradžiai metais tam tikros rūšies filmui apibūdinti buvo pavartotas žodis "Spoof". Kilo jis tikrai dar vieneriais metais anksčiau, kai reikėjo charakterizuoti pirmąjį Beatles filmą "A Hard Day's Night". Tačiau žodis pilnai įsiaknėjo 1965 m. ir buvo skiriamas plačia prasme labai skirtingos bei įvairios kokybės filmams, kaip "Cat Ballou", "Goldstein", "Help!", "Hallelujah Trail", "What's New, Pussycat?", "The Loved One", "The Double — Barreled Detective Story" ir kit. Filmų pasaulyje "Spoof" apibūdinamas, tai — pokšto filmas juoko formoje pristatytas, tačiau jo eigoje susilėpta ir daugybė nuodėmių.

Gruodžio 31 d. Cinema teatre, Chicago's vidurmiestyje, įvyko pasaulinė premjera filmo "The Double — Barreled Detective Story", kuriam tekstą parašė ir jį surežisavo Adolfo Meko. Vadovavosi Mark Twaino novele.

Tame vadinamame "spoof" iš ankstyvojo "western" gyvenimo yra tiek daug triukšmo, šaudymo, kad premjera puikiai atliko triukšmingiausiam metų sezonui — Naujų metų išvakarėse.

Ne vieną lietuvių pradžius reklamos didžiojo amerikiečių laikraščiuose, skelbiančios Adolfo Meko gražią neįskaitytą lietuvišką pavardę.

Šis filmas yra antrasis didesnis

kiuos, kad ji užims mano vokalinį kūrinių tarpe pirmąją vietą. Bet apie tai paskutinis žodis priklausys patiems muzikos kritikams, išgirdusiems kantatą Dainų šventėje ar kituose koncertuose.

J. Tiniš

šiam krašte pasirodžiusi daugiausia trumpose filmuose, vaidina saviu savininkę ir sudainuoja svarbiausią dainą "A body is a body is a body". Antrajėse rolėse visi pasirodę aktoriai yra scenos artistai. Taipgi aktoriaus rolėje akimiriai pasirodo pats režisierius Adolfo Mekas.

Filmas neįprastas, nekasdieniškas, skiriasi nuo visų kitų.

Kai jaunuolis keliauja, ieškodamas tėvo, buvo parodyti įvairių kraštų vaizdai. Tarp jų Mekas įstengė įterpti lietuvišką parašą: "Linkėjimų visiems Semenikiuose". Taipgi buvo sudainuota viena lietuviška dainelė.

Didžiojoje amerikiečių spaudoje kritikai niekur nepamiršo paminėti, kad Mekas gimęs Lietuvoje (atvykęs čia tik po II pasaulinio karo).

## DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO  
Kilimai ir apmušti baldai valomi.  
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

## ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago  
Tel. Virginia 7-7258-59

## Pristatome Visokių Rūšių STATYBĄ IR NAMŲ PATAISYMUĮ MEDŽIAGĄ



## CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.  
3039 So. Halsted St., VI 2-1272  
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.  
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 3 val. p. p.

Aktorė Gretė Thyssen. Skandinavijos grožio karalaitė, anksčiau

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

G R 6 - 7 7 7 7 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs patalysmai



## BODY AND FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

PAPUOSKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.  
DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

## STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylo, taffetą, aksomą, ANGLISKŲ MERŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę  
Jefferson St. Chernin's aikštėje



Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

## "PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

## VANDER WAGEN

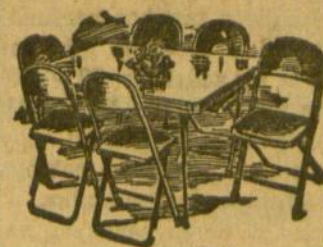
ANGLYS

SINCLAIR ALYVA



3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020



Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

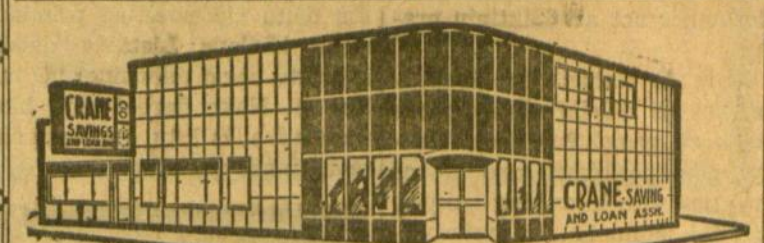
## ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketv. 3-9 val. antr. treč. ir šeštadienis nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų



## CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 %

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

## Request Records -- PLOKŠTELĖS

Naujausias ir geriausias ilgo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės.

Nepasitenkint pakaltalais.

Reikalaukit Request firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krautuves, arba rašykit:

REQUEST RECORDS, Inc.  
66 Mechanic St.  
New Rochelle, N.Y.

FOTOGRAFAVS  
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE Paul STUDIO  
home of MODERN photography

Gowns by Martha  
PORTRAITS • CANDIDS  
3213 South Morgan St. YA 7-5858

Taupykite

MES MOKAME  
4 1/2 %  
ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalės valdžios agentūroje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632  
Telef. CL 4-4470

GARDŽIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLOJE  
KEPA LIETUVISKĄ DUONĄ

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agnė!

Sav. BRUNO MACIANSKIS  
3339 So. Lithuania Ave  
Tel. CL 4-6376



## Algimantas Kezys tarptautiniam nuotraukos menininkų žurnale

Vienas iš pasaulyje labiausiai reprezentacinių nuotraukos meno žurnalo "Camera" praejusių metų gruodžio mėn. numerio įsidėjo 4 puslapines Algimanto Kezio, SJ, nuotraukas. Visos šios nuotraukos mums jau yra matytos A. Kezio darbų parodose Jaunimo centre, Chicagos Meno institute ir kitur. Jų motyvai: belapio medžio viršūnė ir skrendantis paukštis, baltų balandžių būrys virš tamsios Luksemburgo panoramos, daugybės žmonių kupinos Pasaulinės parodos New Yorke akimirkos ir vieniša mergaitė, kopianti begaliniais Versalio laiptais Prancūzijoje.

Žurnalo redakcija, ieškodama rinktiniausių medžiagos savo puslapiams, kontaktavo Chicagos Meno institutą, o šis savo keliu žurnalui pristatė Algiman-

tą Kezi, SJ. Pridėjame prie nuotraukų tekste taikliai ir kondensuotai aptariamas Alg. Kezio nuotraukų pobūdis, pažymint taipgi, kad jis yra lietuvis jėzuitas, gyvenęs Chicagoje ir redaguojąs lietuvių kalba religinį leidinį "Žvaigždė". Ir pats, žurnale parodytas keturių nuotraukų ciklas, pavadintas bendra antrašte "Per kunigo akis".

Šitas liuksusinis, didelio formato nuotraukos meno mėnėsinis žurnalas yra leidžiamas Šveicarijoje. To paties numerio laidos atskirai išleidžiamos anglų, prancūzų, švedų ir vokiečių kalbomis. JAV jį galima užsiprenumeruoti, rašant šiuo adresu: Rayelle Publications, 18 West Chelton Ave., Philadelphia 44, Pa. "Camera" metinė prenumerata \$12.00, dvejiems metams — \$22.00.

b.

## DĖMESIO "EGLUTĖS" PRAŠYMU

Ižengiant į naujus 1966 metus, kuriuos pavadiname ir Jaunimo metais, turime sau pasakyti, kad juos privalome užpildyti darbais — šį kartą žodžiu nebegali užtekti, nes tie tuščia-viduriai žodžiai po kelerių metų bus negailestingi mūsų pačių kaltintojai.

Šia proga negalime pamiršti paties svarbiausio mūsų tikslo — žūrėti, kad nemažėtų skaičius lietuvių, galinčių lietuviškai bent skaityti ir kalbėti. Bet čia vien tik noro nepakanka, reikia naudotis ir tinkamais įrankiais. Nėra abejonės, kad vienas tokių veiksmingų įrankių yra vaikų protiniam pajėgumui pritaikintas spausdintas lietuviškas žodis — vaikų literatūra. Daug ką jau įsigijome savo gyvenimui gerinti, bet tebesame neturintys sava vaikų literatūra.

Gausioje periodinių leidinių virtinėje teturime tik vieną vaikų laikraštuką "Eglutė", apie kurią čia ir norime šį tą pasakyti.

"Eglutės" gyvenimas iki šiol nebuvo lengvas, nes jai kasmet pritrūksta ir pinigų ir raštų. Norėjusi manyti, kad mes esame pajėgūs šito trūkumo išvengti. Bet dabartinės "Eglutės" reikalų tvarkytojos, kurioms "Eglutė" buvo primesta kritiškiausia jos valandą, turėtų sulaukti daugiau pagalbos iš šeimų, iš niekad nepavargstančių liuanistinių mokyklos mo-

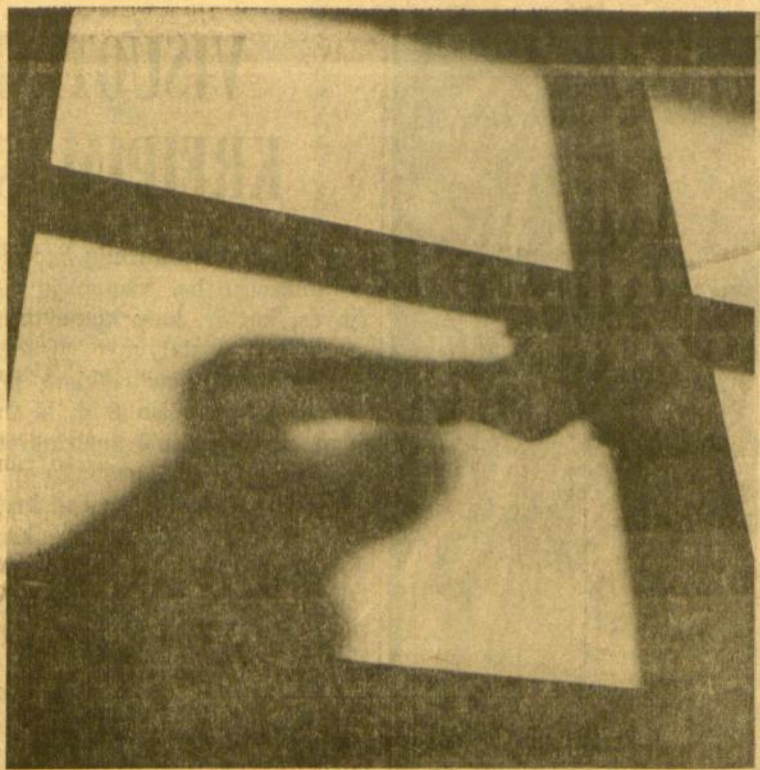


1966 m. sausio mėn. "Eglutės" viršelis

kytojų, iš plunksnos žmonių, iš L. Bendruomenės ir visų kitų organizacijų.

Daromi žygiai "Eglutės" turiniui sustiprinti, bet "Eglutės" skaitytojų būrio didinimas yra pats svarbiausias reikalas. Todėl prašome "Eglutę" jau skaitančių vaikų tėvus nedelsiant atnaujinti prenumeratą, o tas šeimas, kurios turi "Eglutės" skaitytojų amžiaus vaikų, bet dar neturi "Eglutės", šiemet ją savo vaikams užsakyti. Didžiausios talkos laukiame iš mokytojų.

Jei "Eglutė" šiais metais padvigubintų savo skaitytojų skaičių, Jaunimo metai šiame lietu-



Algimantas Kezys, SJ

Išmintis stiklo abstrakcija

## NAUJI LEIDINIAI

• **Henrikas Radauskas, EILERAS ČIAL** Chicago MCMLXV. Išleido Vytautas Saulius. Tiražas 500 egz. Kaina 5 doleriai. Knyga kietai įrišta, 237 psl., 8 1/4 x 5 1/4 incho formato, gaunama "Drauge".

Knygoje sukaupta visa ligšiolinė poeto Henriko Radausko poezija, anksčiau išleista atskiromis knygomis, pridėdant ir visai naują rinkinį "Žaibai ir vėjai", einantį pirmuoju leidinio skyriumi. Po jo rikiuojasi, kaip knygos skyriai, ir kiti senesnieji Radausko rinkiniai: "Žiemos daina" (1955), "Strėlė danguje" (1950) ir pats pirmasis "Fontanas" (1935).

Skambūs ir klasiškai išbaigti Radausko eilėraščiai šiame pirmame poeto rinkinyje yra dar labiau persijoti, vienas kitas iš ankstesniųjų yra ir visai nubyrėjęs, vienas kitur kai kas patrupinta, kai kas dar taikliau pasakyta. O pačiame pastarajame savo kūrybos pluošte "Žaibuose ir vėjuose" poetas, tur būt, ryškiausiai kaip kur nors kitur pademonstruoja radauskišką galią minties ir formos prasme būti drauge ir kristaliniai klasiški ir avangardiniai modernūs, kur pakaitomis puslapis rieda ir tobulai rimuoti ketureiliai, ir vien tik preciziška pėdų architektūra pagristi posmai, ir į strofą nesuvarytos sakiniuos banguoja gaivi poezijos upė. Poezijos mėgėjams turėti tokį ir visą Radauską vienoje knygoje yra didelė jo leidėjo dovana. Reikia pasakyti, kad poezijos knygų leidime Vytautas Saulius mūsų literatūros raidoje yra lig šiol toks pirmutinis ir vienintelis. Šitai gražiai liudija, ką gali mūsų literatūrai reikšmingo duoti vienintelio žmogaus kultūringas ir prasmingas pomėgis.

vybės saugojimo bare būtų prasmingai paminėti.

Adresas: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn. 06260; prenumerata \$4.00 metams.

"Eglutės" palaikytojai



### MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street  
Chicago, Illinois 60629  
Tel. PR 6-8998

**LEO'S SINCLAIR SERVICE**  
LEONAS FRANCKUS, Sav.  
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos  
Tune-ups ir Motorų remontas  
5759 So. Western Avenue  
Kampas 58th Street  
Telefonas PRospect 8-9533

Skelbkites "Drauge"

• **V. Daugirdaitė - Sruoglenė, LIETUVOS ISTORIJA.** Šeštoji laida. Išleido knygų leidykla Terra. Tiražas 2,000 egz. Knyga kietai įrišta 8 1/2 x 5 1/2 incho formato, daugiau kaip 400 psl., gausiai iliustruota, gaunama "Drauge", kaina \$6.

Tai gana populiarus, mokykloms skirtas istorijos vadovėlis jau net šeštoji laida. Pirmoji pasirodė dar nepriklausomoje Lietuvoje 1935

metais. Kiekviena šio vadovėlio laida autorės buvo vis tobulinama, vis buvo atitinkamai prisitaikoma prie kintančių mūsų mokyklų sąlygų. Ir pastaroji laida turi tam tikrų naujūmų. Knygos pralaboję autorė mini, jog buvo spaudai paruošusi istorijos šaltinių, mokslo veikalų ir grožinės literatūros ištraukų didoką chrestomatiją. Bet istorikė toliau rašo: "Tačiau, atsižvelgiant į dabarties sąlygas, teko sujungti į vieną knygą vadovėlį ir chrestomatiją. Čia spausdinamą smulkesniu šriftu". Šios chrestomatinės ištraukos tikrai labai pajavina istorinių faktų virtinę, ir knyga, tiek šiai skaitytojai, tiek mokinui, tampa patrauklesnė.

Žinoma, dėl kai kurių faktų interpretacijos šio vadovėlio kritikas, gal būt, turės ir kitokią nuomonę, bet vis dėlto šio pavidalo V. Daugirdaitės - Sruogienės "Lietuvos istorija" bus dar ilgai tokia vienintelė, daug kam paranki ir pasiskaičymo knyga ir vadovėlis jaunimui. Terros leidykla padarė reikšmingą darbą, pakartotinai ją išleidama. Bet kas gi išleis panašią "Lietuvos istoriją" anglų kalba? Darba paspartinant, galėtų būti daromas tiesiog šios knygos vertimas į anglų kalbą. Draugo knygų platinimo centre bet kokios kadaise turėtosios "Lietuvos istorijos" anglų kalba yra seniai išparduotos. Nuolat ir nuolat laiškais ir kitaip kreipiamasi į Draugą, teiraujantis apie "Lietuvos istoriją" anglų kalba, ir nuolat baisiai nesmagu atsakyti, kad mes tokios neturime. Ir kas tokiu leidiniu pasirūpins?

— O —

Atitrukimas nuo Dievo yra pirmoji ir baisiausiaji vienatvės kryžkelė.

— B. Markaitis

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS  
IR ĮVAIRIŲ VALSTYBIŲ MONETAS  
IR PAŠTO ŽENKLUS  
PERKAME IR PARDUODAME.

**PATRIA COIN and STAMP CO.**

6312 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60636

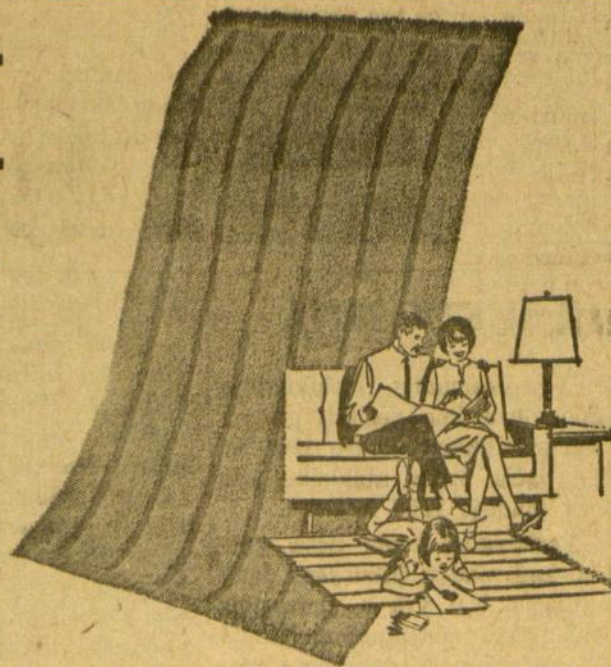
Telef. — GROvehill 6-6592 Sav. — Ričardas Estka



### CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

SAV. DAN LIUTIKAS  
NAUJŲ PARDAVIMAS • VARTOJAMŲ TAISYMAS •  
GREITAS patarnavimas • GARANTUOJA • KREDITAS  
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

## KILIMĖLIS- TAUPYTOJAMS DO- VA- NA



Gausite šį puikų kilimėlį dovanų, kai District Savings bendrovėje atidarysite \$200.00 ar didesnę sąskaitą, arba prie dabar ten laikomos sąskaitos pridėsite šią sumą. Kilimėlis austas iš medvilnės (80%) ir dirbtinio šilko (20%), nugarėlėje turi neslystančią ir saugų žiupenį. Tinka koridoriams, gyvenamiesiems arba bet kuriam kambariui. 27 x 48 colių kilimėlių galima pasirinkti iš ryškių spalvų: tamsiai žalsvos, auksinės ir raudonos. Tik vienas kilimėlis žalmis. Prašome nesiųsti reikalavimų paštų, nes negalime patenkinti. Dovanų dalinimas prasidės gruodžio 23 d. ir pasibaigs sausio 25 d.

4 1/4%  
ON INVESTMENT  
ACCOUNTS



"where people  
make the difference"

**DISTRICT SAVINGS**

8430 South Halsted • Chicago • Phone 254-0104  
Assets over \$28,000,000.00 • A.J. Aukars, manager

DRAUGAS, šeštadienis, 1966 m. sausio mėn. 15 d.

7

### Studija apie Čiurlionį anglų kalba

Aleksis Rannit, meno kritikas, Yale universiteto Rytų Europos kolekcijų konservatorius ir profesorius, yra paruošęs išleidimui ilgesnę studiją anglų kalba, pavadintą M. K. Čiurlionis, a Lithuanian Visionary and His Place in Modern Art. Šioj studijoj nagrinėjama Čiurlionio reikšmė, kaip abstrakcinio meno, siurrealizmo ir metafizinės tapybos pirmtakūno moderniniame mene. Tarptautinėj spaudoj Aleksis Rannit yra anks-

čiau paskelbęs dvidešimt straipsnių apie didįjį lietuvių dailininką. 1949 metais Paryžiuje UNE SCO buvo išleista kritiko trumpa monografija prancūzų kalba: M. K. Čiurlionis — le pionnier de l'art abstrait.

### TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisyti. Už patarnavimą vietoj \$3; už dirbtuvės darbą \$10 ir dalyv. Pasiteiraukite apie naujas.

**J. MIGLINAS**

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

**MAZEIKA & EVANS**  
FUNERAL HOME  
THREE  
AIR-CONDITIONED CHAPELS  
Parking Facilities  
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-6600

**PETKUS**  
TĖVAS IR SŪNUS  
MARQUETTE FUNERAL HOME  
TRY'S MODERNIOS KOPLYČIOS  
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 • 6  
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 • 09  
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO  
MR. NELSON,  
SAVININKO  
**SAINT CASIMIR  
MONUMENT CO.**  
3911 West 111th Street  
Didžiausias Paminklams Planų  
Pasirinkimas Visame Mieste  
Telef. — CEdarcrest 3-6335  
Vienas blokas nuo kapinių

**GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA**  
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių  
ir kitų papuošimų  
2443 West 63rd STREET  
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

**EUDEIKIS**  
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS  
TRY'S MODERNISKOS KOPLYČIOS  
4605-07 South Hermitage Avenue  
Tel. YArds 7-1741 2  
4330-34 South California Avenue  
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

**LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI**  
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

|                                                                                                                           |                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| <b>STEPONAS C. LACKAWICZ</b><br>2424 W. 69th STREET<br>2314 W. 23rd PLACE<br>Tel. REpublic 7-1213<br>Tel. Virginia 7-6672 | <b>PETRAS BIELIONAS</b><br>4348 S. CALIFORNIA<br>Tel. LAfayette 3-3572        |
| <b>ANTANAS M. PHILLIPS</b><br>3307 LITUANICA AVE.<br>Tel. YArds 7-3401                                                    | <b>POVILAS J. RIDIKAS</b><br>3354 S. HALSTED STREET<br>Tel. YArds 7-1911      |
| <b>LEONARDAS F. BUKAUSKAS</b><br>10821 S. MICHIGAN AVE.<br>Tel. Commodore 4-2228                                          | <b>JURGIS F. RUDMIN</b><br>3319 S. LITUANICA AVE.<br>Tel. YArds 7-1138 — 1139 |
| <b>VASAITIS - BUTKUS</b><br>1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.<br>Tel. OLympic 2-1003                                         |                                                                               |

**Artesian Restaurant**  
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)  
• Skandūs valgiai  
• Geras patarnavimas  
• Puiki atmosfera

— O —

**PIETŲS**  
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.  
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmd. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

**4 1/2%**  
current dividend

Paskolos duodamos ilgam laikui, mėnesiniais išsimokėjimais

**BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION**  
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.  
Trečiad. uždaroma; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.



# Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629  
Tel. 925-5988

## KALĖDOS IR NAUJIEJI METAI SIBIRE

ONA PRUNSKIENĖ, Chicago, Ill.

1941 m. gruodžio 24 d. Štai, kokios buvo mūsų visų Kūčios Sibire — miškų taigose Čiechanichos kaime. Dievuliai mūsų švenčiausias, nieko neturėjome! Tik keturius šimtus gramų kasdieninės duonos, ir tai ją dar reikėjo nusipirkti, niekas mums jos nedavė — ir nieko daugiau! Bet labai buvo geri kaimynai — rusai pravoslavai. Tai labai tikintys žmonės. Jie jau gerokai seniau buvo irgi atvežti Sibiran. Jie geriausiai atjautė mūsų padėtį ir sakydavo: „Mes žinom šituos pyragus. Ir mus buvo taip išvežę iš namų. Viską atėmė — visą mūsų turą. Ir atvežė beveik nuogus į Sibirą.“ Bet vyrai neatskirti, tai ir namučius jau turėjo pasistatę.

### Dovanojo miltų ir cukraus kūčioms

Tai jie ir sakė: „Neverkl, atnešime, ką turim.“ Mes ten buvome aštuonios lietuvių šeimos barake. Kūčių išvakarėse atnešė avižinių miltų kisielių, kiekvienai šeimai po stiklinę cukraus ir kvietinių miltų prėskučiams (šližikams).

Turėjau nemažą puodą kisielių virti. Pasiskolinom sietus perkosti. Išviriau labai skanaus kisielių. Numazgojau plytų pečiuką ir su teta Ona kepėm prėskučius (šližikėlius). O berniukai — mano brolio sūneliai kurstė krosnelę (pečiuką). Šližikėlius užsaldžiau dovanotu cukrumi.

### Krosnis — Kūčių stalas

Kai ataušo krosnelė, vėl numazgojau ir pradėjom ruošti Kūčioms. Apdengiau krosnelę balta staltiese (turėjau vieną) ir atsiklaupėm prieš Šv. Motinėlės Marijos širdies paveikslą. Jėzaus širdies — labai gražus paveikslas — prie kitos sienos. Atsiklaupėm mes visi: teta Ona — mano vyriuko sesuo, mano vaikeliai našlaitėliai (abu berniukai, mano brolio sūneliai, kurių tėveliai buvo žuvę Sibire) ir aš. Tremtinys — klebonas — mano vaikelių dėdė — meldėsi ir mus maldė. Paskui padėjau ant plytos — ant apdengtos krosnelės (pečiaus) kisielių ir šližikėlius. O plotkelių nebuvo. Visi atsistojo prie pečiaus valgėme, nes nei suoliuko, nei kėdutės nebuvo. Prie mažos lempelės, kaip vilko akies, klebonėlis laimino valgius ir mus vis ramino. Baisiai gailiai verkėm, nes nieko nežinojau, kur mano keturi vaikeliai: dvi dukrelės ir du sūneliai. Tik apie vieną sūnelį žinojau, kad laimingas Amerikoje gyvena.

### Kalėdos — 400 gr. duonos

O Dieve seniausias, kokios liūdnos Kūčios buvo, negaliu nei apsaityti, nei aprašyti. Rytą, jau dieną — šventos Kalėdos. Brolio sūneliai parnešė iš krautuvės, nes netoli buvo, duonutės visiems po keturius šimtus gramų. Ir kas liko nuo Kūčių — pavalgėme. Susirinkdavome ar pas mus ar pas kaimynus pirmąją Kalėdų dieną Daugiausia pas mus. Ateidavo Dausienė su sūnumi, Zabielskienė su keturiom dukterim. Pagiedodavome šven-

tų kalėdinių giesmių. Sukalbėdavome rožančių, tris litanijas: Švenč. Marijos, Viešpaties Jėzaus širdies ir už Mirusių Sielas. Ir pabaigai sugiedodavome: „Sveika Marija, dangaus lelija. Tu gailėstinga ir maloninga. Motin malonės, išgelbėk žmones varguose skęstančius!“

### Jokio sveikinimo šventėms

Apie Kalėdas patys didžiausi šalčiai būdavo Sibire — apie 60 laipsnių. Pripūstyta. Per sniegą mške klampodavom šakų rinkti kurui. Pečiuose drabužiai praplyšdavo nešant šakas ir pagalius kurui.

Dienos trumpos, vienodos ir liūdnos. Jokių laiškų negaudavom iš niekur, nebuvo nei vieno sveikinimo nei Kalėdoms, nei Naujiesiems Metams. Užmiršti ir nepasiekiami viso pasaulio. Jei sveikindavomės, tai tik savo tarpe, vis verkdami.

Ir per Naujus Metus, kaip ir kiekvieną sekmadienį, visi lietuvių buvome barake. Aštuonios šeimos, Stalino ištrauktos iš savo žemės, Sibiro užsalusiose taigose suėdavo vieną vietą, meldavomės, giedodavome ir verkėdavome. Pamiršome, kas yra linksmybės! Nei Kalėdoms nei Naujiesiems Metams nebuvo nė kiek linksmaus be savų, šventose pūgose, alkaniems ir nuvargusiems!

### Ir moterys 1966 m. pravers Yale vartus

New Havene, Conn., esanti pasauly garsi Yale kolegija, tikra „tikta vyrams“ tvirtovė nuo jos įkūrimo 1701 m. Tačiau ateinančių metų vasario mėn. ji jau priims studijuoti ir moteris.

Yale korporacija ne taip jau lengvai atsauso plačiai vartus bet kuriai moteriai, rinčiai jėiti. Tik ribotas skaičius moterų bus priimtas. Jos turės būti Yale studentų arba fakulteto narių žmonos.

## 1966 METŲ NAUJOJI ŠUKUOSENA



Lee Phillip

Kiekvienių metų pabaigoje renkamos geriausiai besirengiančios moterys, gražiausiai skrybėlėtos ir pan. Helen Cur-

tis profesionalių suukuotojų gilda išvardino dešimtį geriausiai suukuotų moterų 1965 m. Ta pačia proga atskleidė, kas bus madoje 1966 m.

Paskleistas žodis neša gandą, kad plaukų šukuosena daug nesikeis. Tai yra — garbanos bus taip suukuotos, kad iš abiejų pusių ant skruostų moterys nešios šešiukes, taip pat užpakalyje ant kaklo.

Yale kiek šitai pasireikš praktikoje, sunku atspėti. Juk jau teko ir pereitais metais girdėti Michel Kazin skleidžiamą „Frou-Frou“ šukuoseną, o gyvenime ji niekad nebuvo virtusi mada.

Dabar profesionalai pranašauja, jog nebebus aštraus kontrasto — „septyniukės“, nebebus

nė ilgų, tiesių plaukų, vad. Bardot šukuosenos.

Populiariausia šukuosena išrinkta Lee Phillip, Chicago televizijos garsenybės (didelės lietuvių draugės).

Ji prisipažino, kad, norėdama atrodyti visados tvarkinga ir gerai suukuota, turi aplankyti kas rytą prieš 9 val. saloną Saks Fifth Ave., kad ten ją suukuotų. Trejetą kartų per savaitę ten jai išplauna ir sudeda plaukus.

Po josios seka kitos išrinktosios aktorės — Joan Crawford, Dianne Baker, Virna Lisi, Carol Lawrence, Sophia Loren ir Claudette Colbert (kuri nepakeitė šukuosenos per dvidešimtį metų); dainininkė Barbara McNair, Robin Duke, JAV ambasadoriaus Ispanijai žmona; Ann Hand, State Departamento protokolo viršininko žmona.



Irena Černiauskaitė

Motina su kūdikiu (lino raižinys)

## IŠ MOTERŲ GYVENIMO

★ Nijolė K. Pupienė, gyv. 3555 S. Whipple, dalyvavo kaip patarėja devintame metiniame chemikų seminare sausio 8 d. Pick - Congress viešbutyje.

Seminaras, kurį globoja Chemical Industries Council - Midwest, yra skiriamas studentams iš visos Chicago; tiek viešųjų, tiek privačių, tiek parapijinių mokyklų.

★ Irena Kairytė, gyv. 3019 W. 62 St., dirbanti Illinois universiteto Aeromediciniškoje laboratorijoje, aptarnauja elektroninį mikroskopą. Jai asistuoja Lucija Vedegienė (gyv. 7158 S. Washtenaw), elektroninio mikroskopo technikė. Jos abi dirba prie laboratorijos naujai įgyto Hitachi elektroninio mikroskopo, \$40,000 vertės instrumento, kuris atitinka nepaprastai dideliems papildinimo reikalavimams.

★ Atėjus Jaunimo metams, norima supažindinti lietuvių visuomenę su jaunosiomis lietuvišėmis, kurios yra aktyviai įsijungusios į Pasaulio Lietuvių Jaunimo metų ir Jaunimo kongreso darbus.

Šiame skyriuje šiandieną duodame dviejų labai veiklių studentų trumpus gyvenimo aprašymus.

★ Onos Prunskienės, buvusios Sibiro tremtinės, straipsnį „Kaip mus vežė Sibiran“, buvusį išspausdintą „Moterų gyvenime“, ištiesi išvertė į italų spaudą Romoje leidžiamoji „Elta“ ir išsiuntinėjo italų spaudai. Minimuojų straipsniu ir čia, Amerikoje, buvo didelis susidomėjimas. Šis skyrius gavo žodžių ir raštų daug jautraus atsiliepimo. Esant taip dideliame susidomėjimui tremtinių gyvenimu Sibire, dedame ir šiame numeryje tos pačios autorės straipsnį apie pergyvenimus Tai kos šventėje Sibiro taigose.

★ Lietuaitės dalyvavo arkivyskupui pristatymo balijje. Vadinamame Presentation balijje, kuriame, Chicago arkivyskupui Cody buvo pristatytos 41 debutantė, kaip viešnios dalyvavo ir keturios lietuaitės: Margarita Rudytė, Nijolė Terešė Prunskytė, Sharon Remaks (Remeikytė) ir Gražina Baliūnaitė. Pirmosios trys yra buvusios Gintaro ballaus debutantės.

— Amerikoje aukščiausias gimimų skaičius yra pas baptistus. Katalikų šeimose yra truputį aukštesnis negu protestantų. Žydų šeimose vaikų skaičius yra 25% mažesnis

## VISUOTINIO BAŽNYČIOS SUSIRINKIMO KREIPIMASIS Į VISO PASAULIO MOTERIS

Didžiųjų tarptautinių moterų organizacijų bei vienuolių atstovės, kurios, kaip klausytojos ir patarėjos, dalyvavo visuotinio Bažnyčios susirinkimo posėdžiuose, gruodžio 8 d. iš Šv. Tėvo rankų priėmė susirinkimo kreipimąsi į viso pasaulio moteris. Uždarymo iškilmėse kreipimąsi perskaitė Alžiro kardinolas Duval, asistuojamas Miuncheno kardinolo Doepfnerio ir Čilės kardinolo Silva Enriquez.

„Kreipiamės į jus visas, viso pasaulio moterys, — kalbėjo kardinolas, — kreipiamės į jus dukterys, žmonos, motinos, našlės; o taip pat ir jus, kurios savo vienvietėje esate pasiaukojusios Dievui. Jūs visos sudarote pusę didžiosios žmonijos šeimos.“

Bažnyčia — kaip jūs gerai žinote — didžiujasi, būdama tikroji moters išaukštintoja ir išlaisvintoja. Bažnyčia didžiujasi tuo, kad amžių bėgyje yra visu aiškumu išsklaidiusi moters ir vyro prigimties lygybę, nepaisant jų charakterio skirtumų. Bet dabar ateina valanda, — toji valanda jau yra atėjusi — kada moters pašaukimas išsiplodo visoje pilnumoje; valanda, kada moteris įgauna iki šiol niekuomet neturėtą įtakos, reikšmės ir galios.

Dėl to šiuo metu, kada žmonija išgyvena tokių gilių pasikeitimų laikotarpį, moterys, pilnai gyvenančios Evangelijos dvasia, gali labai daug padėti žmonijai, siekiančiai savo tikslų.

Jums, moterims nuo amžių yra patikėta šeimos židinių priežiūra gyvybės meilė ir tikroji lopščių prasmė. Jūs nuo pat pirmo akimirknio einate sąrygą prie prasidedančios gyvybės paslapties. Jūsų paguoda lydi žmogų iki paskutinio mirties akimirknio. Mūsų technika greisia pavojus išsigimti, pasidaryti nežmoniška. Jūs turite išgelbėti žmoniją iš šio mirtino pa-

vojaus! Budėkite, mes maldaujame jus: nuo jūsų priklauso žmonijos ateitis. Sulaikykite vyro ranką, jei jis apsvaigimo akimirknyje mėgintų sunaikinti žmonijos civilizaciją.

Žmonos, šeimų motinos, pirmosios žmonių giminės auklėtojos namų židiniuose, perduokite savo sūnams ir dukterims iš protėvių paveldėtas šventas tradicijas, perduokite jas, kai ruošiate savo vaikus nežinomai atečiai. Visuomet prisiminkite, kad motina per savo vaikus jau priklauso tai atečiai, kurios ji pati gal nematys.

Ir jūs, vienvietėje gyvenančios moterys, — tęsia savo kreipimąsi Visuotinis Bažnyčios susirinkimas — ir jūs žinokite, kad galite pilnai įvykdyti savąjį žmonių meilės ir pasiaukojimo pašaukimą! Žmonių bendruomenė jūsų šaukiasi iš visų pusių. Ir šeimos negalėtų gyventi be pagalbos tų, kurie neturi savos šeimos.

Ypatingai jūs, Dievui pasiaukojusios moterys, mūsų dienų pasaulyje, kuriame egoizmas ir malonumų ieškojimas yra tapę beveik įstatymu, būkite skais-tumo, savęs išsižadėjimo, pamaldumo saugotojos. Jėzus Kris-

tus, išaukštinęs moterystės gyvenimą visoje jo pilnumoje, iš kitos pusės dar labiau išaukštino šios žemiškos meilės atsižadėjimą, jeigu tas išsižadėjimas yra paaukojamas Amžinajai Meilei ir artimo tarnybai.

Pagaliau jūs, kančiose bandomos moterys, stovėkite tvirtos po savo gyvenimo kryžiumi, sekamos Marijos Kristaus Motinos pavyzdžiu; jūs, kurios taip dažnai amžių bėgyje esate vyrams įkvėpusios jėgos ištverti kovoje, nepalūžti kankinimuose, padėkite ir dabar jiems išlaikyti drąsą didžiojo užsimojimo ir drauge kantrybės bei pasitikėjimo nepasisekimo.

Moterys, jūs, kurios mokate taip gražiai, švelniai ir priimtinau perduoti kitiems tiesą, įsipareigokite šio Visuotinio Bažnyčios susirinkimo dvasią nešti į mūsų institucijas, į mokyklas, į namus, į visą kasdieninį gyvenimą.

Viso pasaulio moterys, krikščionės ir nekrikščionės moterys, tikinčios ir netikinčios, kurioms šį taip svarbų žmonijos gyvenimo akimirknį yra patikėta žmonijos gyvybė, jums visoms tenka šventa pareiga išgelbėti pasaulio taiką.

### Australijos moterys vyrų pareigose

Jau seniai yra pastebėta, kad daugelis žmonių nėra pilnai skirti savo pareigoms, kurias jiems visuomenė uždėda. Daugelis moterų nepasireiškia kaip reikiant namuose, kai tuo tarpu daugelis vyrų netinka savo pasirinktame darbe.

Pavyzdžiui, Australijoje kai kurios primityvios tautelės praktikuoja visiškai priešingas roles negu įprasta mūsųose. Ten moterys medžioja, daro įvairius tautelės nuosprendžius ir pirmąją šeimą. Vyrų tuo tarpu sėdi namuose, prižiūri vaikus, verda valgius ir visai paprastai savo išvaizda, kad tik patiktų sugrįžusioms iš darbo moterims. Antropologų nuomone, abi pusės yra gana patenkintos ir nesiskundžia pasirinktomis rolėmis.

### Pirmoji

Vienuolės seserys ir vėl užregistravo pirmąją pionierę kolegijos pasaulyje. Sesuo Jacqueline, vienuolė iš Milwaukee, buvo pirmoji vienuolė, įžengusi į Marquette universiteto studentų senatą. Ji kandidatavo ir laimėjo pirmąją — priešaky visų kitų išrinktų 7 kandidatų.

Žmogus yra daugiau negu augalas ir duona — ten, kur yra žmogus, yra ir visa kita.

— N. Mazalaitė

### KADA MERGINA VIRSTA SENMERGE?

Europoj kiek vyresnė mergina greitai buvo vadinama senmerge. Amerikoje atmosfera kita. Čia mergina nėra pažeminama, pajaukiama ar „traukiama per dantį“, kad ji nepasirinko sau gyvenimo draugo (kurio ne vieno gal ji savo noru atsisakė). Čia vyresnė mergina vadinama mandagiai „career girl“.

Prieškarinėje gi Prancūzijoje senmerge buvo vadinama mergina, sulaukusi 25 metų. Šv. Kotrynos vardo diena kasmet yra skiriama pasilinksminimui, kuriame „les Catherinettes“, gražiausiose suklebėse bei mandriausiom kepuraitėmis pasipuošusios, kviečia vyrus šokiams. Ir šiais metais, kaip paprastai, geriausi Catherine'etės pasilinksminimai buvo suruošę Paryžiaus madų salonų. Garsioji kūrėja Coco Chanel sukvietė savo visus pagalbininkus pietums, kuriuose pirmavo treje-

tas netekėjusių 25 m. merginų su savo palydovais. Dior surado tik dvi netekėjusias merginas, o kūrėjas Bohan apdovanojo brangiiausiom skrybėlėmis, paties sukurtoomis. Ir nors senoji idėja ištėkėti jaunai Prancūzijoje pranyko, statistika yra dar vis tradicijos pusėje. Vienas ekspertas išvedė, kad iš 250,000 prancūzių dabar 25 m. amžiaus, 72% buvo ištėkėjusios. Iš 70,000 paliktų dėvėti Catherine'et kepuraitę, tik 20,000 ištėkės, daugiausia jų prieš sukaikdomas 40 m., nors jas ir viršija viengūnių skaičius. Tuo tarpu „les Catherinettes“, dirbančios prancūzių madų namuose, bus prašomos per visus metus ištraukti keleta plaukų iš savo galvų ir įsiūti vestuvinių suklelių viduje.

— Amerikoje viena iš keturių šeimų baigiasi skrybomis.